

DIRVA

LIETUVOS
NACIONALINĖ
MAŽYBOS
BIBLIOTEKA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344

LII.

Gruodis - December 11, 1967

Nr. 133

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

UŽ KREMLIAUS MŪRŲ

KAIP VISUR KITUR, TAIP IR SOVIETIJOS VIRŠONĖSE EINA SMARKI KOVA DĖL PIRMAVIMO IR VADOVAVIMO. — ALEKSANDRAS ŠELEPINAS, PRADĖJĘS SMARKIAI KILTI CHRUSČIOVO LAIKAIS IR JI NUVERTĖS, KURIAM LAIKUI BREŽNEVO-KOSYGINO NUSTUMTAS Į ŠALĮ, DABAR VĖL PRADĖJO DARYTI KARJERĄ.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Kas ko vertas Sovietijoje, galima spręsti iš to, kurioje vietoje jis pasirašo ir kaip toli nuo valdančių žmonių stovi nuotraukose. Už tat kai tik pasirodo nauji dekretai ir nuotraukos iškilnių proga, viso pasaulio 'kremlinologistai' tai gerai išstudijuoja.

Viena iš įdomiausių 'žvaigždžių' Kremliaus scenoje buvo ir, atrodo, dar yra Aleksandras Šelepinas, šiuo metu 50 metų amžiaus, atseit, nieko kito kaip tik Sovietijos nematęs. Karjerą jis pradėjo daryti dar Stalino laikais. Kruvinasis

diktatorius jį buvo paskyręs komsomolo — komjaunimo vadu. Chruščiovas jam patikėjo saugumą, paskirdamas jam KGB žinybą. Stalino laikais jau buvęs CK nariu, Chruščiovo laikais Šelepinas pasidarė CK sekretorium. KGB (valstybės saugumo komiteto) vado vietą jis perleido savo draugui Semičastny. Kitas jo draugas Nikolai Jeročevs buvo paskirtas Maskvos partijos sekretorium — irgi labai svarbus postas, kai Dmitri Gorjunov užėmė TASS generalinio direktoriaus vietą. Pagaliau, ketvirtas draugas Wadimas Tikunovas prižiūrėjo visą Rusijos sovietinę respubliką, turėdamas savo rankose ir policiją.

Mėnesį po Kubos krizės — 1962 m. lapkričio mėn. — Chruščiovas, kurio 'popieriai' po tos krizės gerokai pašlijo, Šelepiniui sukūrė pačią svarbiausią instituciją — visasąjunginį partijos ir valstybės kontrolės komitetą, kuriopriešakyje, žinoma, atsistojo Šelepinas. Iš tos vietos Šelepinas galėjo kontroliuoti viską.

Nepaisant to, Šelepinas, Chruščiovą 1964 m. spalio 14 d. nuvertus, nesugebėjo užimti vadovaujančios vietos, bet turėjo nusileisti senesnių partijos vadų kaip Brežnevo, 60 m. amžiaus, ir Kosygino 63 m., autoritetui. O tie, su Šelepino pagalba nuvertę Chruščiovą, pirmu savo uždaviniu laikė sumažinti ir paties Šelepino galią. Šelepina jie įkalbėjo nusiskinti laurus užsienio politikos laukuose. Šelepinas iš tikro 1964 m. gruodžio mėn. nuvažiavo

į Kairą ir pažadėjo Egiptui pagalbą. Visi diplomatiniai postai Artimuosiuose Rytuose buvo užimti Šelepino patikėtinių iš saugumo tarnybos.

Bet kai Šelepinas sekančių metų vasarą susikirtu su Brežnevu dėl Ukrainos partijos organizacijos, Brežnevas pasirodė jau turįs solidžią daugumą partijos viršūnėje. Šelepino kontrolės komitetas buvo panaikintas, o Kosyginas tuoju pat pasiūlė atimti iš Šelepino ir turėtą ministro pirmininko pavaduotojo postą, kad jis, Šelepinas, daugiau galėtų dirbti partijos organizacijoje, kuri ... buvo stropiai kontroliuojama Brežnevo.

Kai Izraelio laimėjimas sumaišė kuriam laikui visas Šelepino užsienio politikos kortas ir planus, jo priešai pasinaudojo proga ir jį nustumė į mažai reikšmingą profesinių sąjungų vado vietą. Neliko savo postuose ir jo buvę draugai.

Per aviacijos šventę Domodedovo aerodrome praėjusią vasarą Šelepina galėjai pastebėti pačiame oficialios fotografijos gale, o 'Izvestijų' savo paskelbtoje nuotraukoje Šelepina visai nukirpo. Atrodė, kad Šelepino karjera bus baigta.

Tačiau spalio 1 d. paskelbtoje nuotraukoje iš sovietų kariuomenės manevrų Ukrainoje Šelepinas vėl figūravo 10-toje vietoje. Tą pačią vietą jis turėjo ir 'Pravdoje' per revoliucijos sukakties iškilmes.

Žinovai aiškina, kad Šelepino grįžimas aiškintinas dviem įvykiais. Pirmas, sovietai rado, kad jų pozicijos Viduržemio jūroje dėl Izraelio laimėjimo nepablogėjo, antra: darbininkų tarpe pasireiškė nepasitenkinimas ir drausmės stoka. Profesinių Sąjungų organas 'Trud' pradėjo skųstis 'masinio chuliganizmo' reiškiniu. (Nukelta į 2 psl.)

Takas sniege...

V. Maželio nuotrauka

DIDŽIAJAI SUKAKČIAI BESIRUOŠIANT

Juo suaktyviniai Lietuvos nepriklausomybės atgavimo metai artėja, juo daugiau apie jų paminėjimą kalbame ir rašome. Mūsų laisvinimo veiksniai tuo reikalu jau beveik visus metus rūpinasi, veiklą derina, organizacijas jungia idant visų bendromis jėgomis minėjimas išpūdingiau praeitų. Tą įvykiatžymėti numatoma įvairiais būdais, panaudoti visas galimas priemones, iš kurių viena iš svarbesnių bei reikšmingiausių priemonių yra svetimos kalbomis informacija apie Lietuvą.

Lietuvos laisvinimo veiksmų konferencija š. m. spalio 21-22 d. Washingtone priėmė Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo Penkiasdešimt Metų Sukakties Manifestą, kur rašoma:

Lietuvių tauta, minėdama Lietuvos nepriklausomybės atstatymo penkiasdešimt metų sukaktį, kreipiasi į laisvojo pasaulio vyriausybes ir parlamentus, kad paverstų visas savo priemones Lietuvos nepriklausomybei atstatyti:

šaukiasi į Jungtines Tautas, kad likviduotų Sovietų Sąjungos agresiją prieš Lietuvą, ir į žmonijos sąžinę, kad paremtų Lietuvos pastangas savo nepriklausomybei atstatyti.

Kyla klausimas, kaip visa tai pasieksime? Numatoma siųsti delegacijas pas svetimų valstybių ambasadorius, kreiptis į periodinę spaudą prašant su šiuo mūsų tautos įvykiu savo visuomenę supažindinti net gerai apmokamais skelbimais. Manoma ir viešomis demonstracijomis laisvąjį pasaulį supažindinti su mūsų tautos sovietiniu okupantu ir lietuvių tautos siekais. Žodžiu, planuojame visais galimais būdais informuoti svetimuosius.

Visos minėtos priemonės yra tinkamos, tačiau tik trumpalaikės. Kreipiantis į vyriausybes, parlamentus, į Jungtinių Tautų atstovus juk neužtenka, kad nuėjusi delegacija kelių minučių vizito metu žodžiu juos apšviestų ar net kokią trumpą brošiūrą apie atsilankymo tikslą paliktų. Delegacijos be abejo, stengsis aprūpinti visus numatytus lankyti svetimų valstybių atstovus, visus politikus,

LIETUVOJE

• Mokslų Akademija Vilniuje netrukus bus papildyta penkiais naujais nariais. Paskelbti kandidatai: Paulius Slavėnas (astronomija), Jūras Požėla (Karolio sūnus, eksperimentinė fizika), Juozas Indriūnas (pluošto technologija), Zigmas Januškevičius (biofizika) ir Juozas Jurginis (istorija). P. Slavėnas ir J. Indriūnas jau nuo seniau yra šios akademijos nariai korespondentai, o J. Požėla ir J. Jurginis — tos pačios akademijos atitinkamų institutų (puslaidininkų fizikos ir istorijos) direktoriai. Z. Januškevičius yra Rusijos medicinos mokslų akademijos narys, Kauno medicinos instituto profesorius. Trys iš tų kandidatų su sovietinėmis mokslininkų grupėmis yra lankęsi Amerikos mokslo įstaigose: Z. Januškevičius anksčiau, o J. Požėla šią vasarą, J. Jurginis šį rudenį. (E)

NAUJAS ČEMPIONAS

Iškilo naujas Lietuvos šachmatų čempionas — kaunietis A. Butnorius, pirmo kurso studentas. Pastarosiose varžybose nūjėnmenybių Butnorius nugalėjo šešiuose žaidimuose ir lygiomis baigė tris, — pusastunto taško iš devynių galimų. Šachmatų veteranas V. Mikėnas atsiliko vienu tašku. Trečioj vietoj liko klaidėdiškis R. Barstatis, ketvirtoj — kaunietis M. Ostrauskas. Kiti varžovai buvo: Rumiancevas, Čiukajėvas, Ševeliovas, Barrenbaumas. (E)

NUDORĖ VILKĄ

Vilkų Lietuvoj, kaip priviso pirmaisiais rusų antplūdžio metais, taip jie dar ir neišnyko, nepaisant gana gausios medžiotojų draugijos pastangų juos naikinti. Lapkričio 23 d. TIESA rašė, kad Akmenės apylinkėje moteriškė, gindama savo versiuoką, nudūrusi didelį vilką šakėmis. (E)

MAŽIAU SKAITO...

KOMJAUNIMO TIESA Vilniuje lapkričio 24 d. rašė, kad "Lapkričio 20 dienai sostinės jaunimas jam skirtų leidinių buvo užsiprenumeravęs du kartus mažiau negu praėjusiais metais".

Priekaištauja netgi (rusų apstėtam!) paštai: kai kurie pašto tarnautojai atsisakinėja priimti tokių maskvinių žurnalų prenumeratą, kaip KOMSOMOLSKAJA ŽIZN', MOLODOJ K O M M U N I S T, ŽURNALIST... Priežastis — laisvanešių naštos jau ir taip esančios persunkios! (E)

žurnalistus, televizijų bei radijo stočių pareigūnus, profesorius ir apylamai inteligentiją, kuri formuoja savo krašto visuomenės nuomonę ir, kuri turi įtakos krašto vyriausybei.

Todėl suaktyviniamas metams artėjant vienas iš svarbiausių uždavinių yra tinkamų leidinių apie Lietuvą parūpinimas svetimomis kalbomis. Be ke-

(Nukelta į 2 psl.)

IS VISO PASAULIO

• SPĖJAMA, jog Sov. S-gos delegacija Jungtinėse Tautose nesipriešins Vietnamo klausimo iškilimui Saugumo Taryboje. Pasilikdami sau veto teisę, sovietiniai delegatai tikisi iš to net propagandinės naudos, atvykus Hanoi ir P. Vietnamo komunistinių partizanų atstovams prie derybų stalo New York'e.

• SENATO ir KONGRESO atstovų konferencijoje sutarta Social Security pensijas pakelti 13%. Minimalioji pensija tuobūdu iš 44 dol. pakyla iki 55 dol., 1 mėnesi. Be abejo, tuo pačiu pakeliami ir Social Security mokestiai.

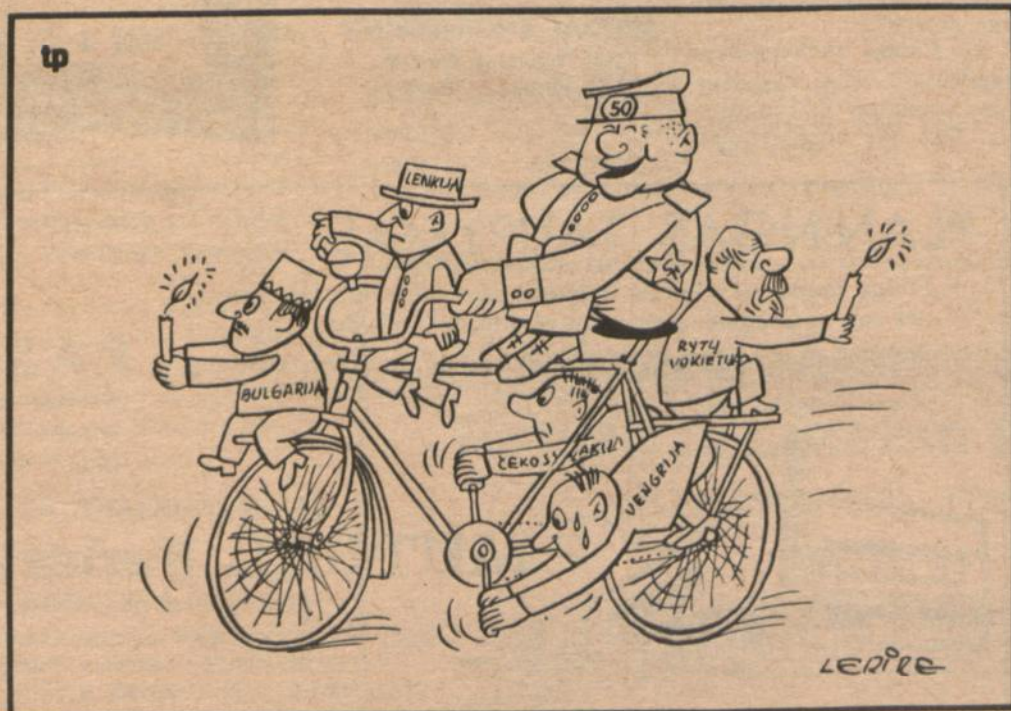
• VICEPREZ. H.H. HUMPHREY pareiškė, jog Vietkongo partizanų vadovybėje pasirodė skilimo ir nesutarimo ženklai gali sureikti progą tartis su Saigon vyriausybe pokario koalicioninei vyriausybei sudaryti.

• JAV AMBASADORIUS prie JTO A. Goldbergas pareiškė prez. Johnsonui, kad norįs tą savo postą užleisti kitam. Prezidentas paprašęs Goldbergą dar kuriam laikui pasilikti, kad visuomenei jo atsistatydinimas sutaptų su McNamaros išėjimu, neatrodytų masiniu bėgimu iš aukštųjų administracijos postų.

• KOMUNISTINĮ ŽIAURUMĄ akivaizdžiai parodė perėitą savaitę įvykęs užpuolimas P. Vietnamo kaimiečių kaimo, kur lieposnosaigė išdegintuose trobėsiuose žuvo virš 114 nekaltų vaikų ir moterų. Pavyzdinis Dakson kaimas turėjo virš 2,000 gyventojų. Tai klajoklių ir nuo civilizacijos toli atsilikusių džiunglių gyventojų gentis, kurią komunistai norėjo patraukti savo pusėn.

• GEN. DE GAULLE atšaukė Prancūzijos vyriausybės draudimą pristatyti ginklus arabų kraštams. Tas draudimas lieka galioje tik Izraeliui. Tai aiškus prancūzų vyriausybės poslinkis arabų pusėn. Izraelis tai paskelbė aiškiu de Gaulle antisemitizmu ir naujo karo kurstymu Art. Rytuose. Prancūzai gi aiškina, jog geriau kai arabai aprūpinami ju, o ne sovietų kariniais lėktuvais.

• PREZ. JOHNSONAS buvo nuvykęs į New Yorką atiduoti paskutinę pagarbą mirusiam JAV Katalikų bažnyčios galvai kardinolui Spellmanui.

Sovietinė darbo ekipa...

DIDŽIAJAI SUKAKČIAI BESIRUOŠIANT

(Atkelta iš 1 psl.)

lių pakartotinai išleidžiamų leidinių ar brošiūrų vienas bene iš stambiausių anglų kalba leidinių jubiliejiniais metais numatomas išleisti dr. Alberto Geručio, Lietuvos Pasiuntinybės Patarėjo Šveicarijoje redagavimas, Lietuvos Nepriklausomybės Fondo leidžiamas, penkių autorių parašytas, šiuo metu verčiamas į anglų kalbą 500-600 psl. veikalas.

Dr. A. Geručio įsitiikinimu jam pavyko tam darbui sutelkti pirmąjį lių savo srities žinovų bendradarbių grupę, kurie savo uždavinį pavyzdinčiai atliko. Jo bendradarbiai yra: dr. J. Puzinas — Lietuvos pristorė; dr. J. Jakštas — istorinė dalis iki Lietuvos nepriklausomybės atstatymo; dr. A. Gerutis — Lietuvos nepriklausomybės laikotarpis; dr. A. Budreckis — Rezistencija krašte ir veikla užsienyje nepriklausomybei atgauti; S. Lozoraitis, Lietuvos Diplomatiškos Šešas, — Lietuvos laisvės kovos perspektyvos — baigiamasis skyrius.

Dauguma autorių, kaip matome yra istorikai, todėl savo uždavinį atliko objektyviai žvelgdami iš istorinio taško, rašydami moksliniu metodu. Iš veikalo išryškės lietuvių tautos nuėitas kelias, susidarys Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos kūrybingumo vaizdas, taip pat neginčijami faktai parodys Maskvos agresiją prieš Lietuvą ir imperialistinius kėslus, kuriuos rusai vykdo Lietuvos ir kitų užgrobtų kraštų atžvilgiu. Veikale bus perteikta rezisten-

Lapkričio 15 d. KOMJ. TIESA pateikė keturis paveikslus iš Vilniaus studentų gyvenimo. Visi keturi labai proziškai reikalauja kaip pavalgyt.

Universitete: "Neilgai trukus galėsime švesti negarbingą, plačiai nuskambėjusį 'Tauro' valgyklos remonto jubiliejų. Jau treji metai, kai valgykla, turėjusi didelę apyvartą, uždaryta. Nieko neveiksi — avarinis stovis. Bet jis begėdiškai įsisenėjo. Pritrūkė kantrybės, studentai pasikvietė pagalbą kino studijos darbuotojus. 'Tauro' bendrabučio taryba davė progos visai respublikai pasižiūrėti, kaip atrodo seniausio šalyje kultūros centro už-

cija prieš okupantus tiek krašto viduje, tiek užsienyje ir bus pavaiduotos pastangos atgauti lietuvių tautai laisvę.

Taip pat mūsų veiksmų konferencija pripažįsta, kad tinkama informacija svetimiesiems yra pagrindinė priemonė Lietuvos laisvės kovoje ir, kad tokia informacija skleistai yra skirta didžiausia dalis veiksmų ir dėmesio ir lėšų. Ir paskutinėje veiksmų konferencijoje Washingtono VLIKo pirmininkas dr. J.K. Valiūnas pabrėžė, jog "visuomenė laukia iš mūsų ne tik žodinio sutarimo, bet ir įkvepiančios veiklos". Atskirai veikdami, anot jo, nei vadovaujantieji veiksniai, nei visuomenė neįvykdys didžiųjų uždavinių.

Todėl, kad šis aukščiau minėtas anglų kalba leidinys tinkamu laiku išvystų dienos šviesą, mes laukiame lietuvių visuomenės dėmesio ir paramos.

Emilija Čekienė,
Lietuvos Nepriklausomybės Fondo pirmininkė.

KALĖDINIAI SIUNTINIAI 1967 M.

Pradžiuginti ir paremti savo artimuosius Lietuvoje artėjančių Švenčių proga kiekvienas lengvai tai galime padaryti pasinaudojant BALTIC STORES patarnavimu ir pasiunčiant jiems dovanų siuntinėli.

Siuntėjas gali pats sudaryti savo pageidaujama siuntinuką iš BALTIC STORES kainoraščio arba užsakyti jam patinkamą jau paruoštą siuntinį. Žemiau išvardiname kelis, kurie yra labai praktiški ir ten laukiami.

MOTERIŠKAS KALĖDINIS 1967.

Itališkas nailoninis lietaipaltis, 3 jardi vilnonės kostiuminės medžiagos. 1 labai geros rūšies megstukas, 2 p. vilnonių arba nailoninių kojinių, 1 kompletas vilnonių arba nailoninių apatinių rūbų, 1 p. odinių pirštinių, 1 vilnonė geleta skarelė, vilninei suknelei medžiaga, 1 dėžė šokolado. \$75.00.

VYRIŠKAS KALĖDINIS 1967.

3 1/2 jardo puikios vilnonės kostiuminės medžiagos, 1 itališkas nailoninis lietaipaltis, 1 nailoniniai marškiniai, 2 p. vilnonių arba nailoninių kojinių, 1 p. odinių pirštinių, 20 cigarečių, 3 jardi vilnonės aukštos rūšies paltui medžiagos. \$75.00.

Jungtinis siuntinys šių abiejų siuntinių kainuoja tik \$140.00.

MAISTO 1967.

3 sv. taukų, 1/2 sv. arbatos, 1/2 sv. geriamo šokolado, 1/2 sv. kakavos, 2 sv. ryžių, 3 sv. geriausios rūšies miltų, 1 dėžutė nescafe, 1 sv. maišytų saldinių, 1 sv. razinkų, 1 sv. cukraus, 1/4 sv. pipirų ir 1/4 sv. lauro lapų. \$30.00.

BALTIC STORES LTD., (Z. JURAS)

421 HACKNEY RD., LONDON, E. 2. ENGLAND.
TELEF. SHO 8734.

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuotas ir greitas siuntinių pristatymas.

Vilniuj studentai neturi valgyklų

kampiai. Vienas tokių — valgykla, maitinusi kažkada šimtus studentų. Dabar tematomė išmontuotas, išdrabstyti įrengimus. Studentai rašė skundus, bet ir po šiai dienai jie nežino, ar buvo nubaustas bent vienas atsakingas darbuotojas už tokią 'vilkinimo iniciatyvos laisvę', už nesirūpinimą būtiniais studentų poreikiais, jų sveikata, galų gale, racionaliu studentų laiko panaudojimu. Centrinė rūmų kavinėje pietų metu kilometrines eilės. Per valandą joje pavalgyti nespėsi, nes valgytojų būrys ne tik didelis, bet ir mišrus — valgo dėstytojai, administracijos darbuotojai (juos aptarnauja be eilės), valgo įstaigų, esančių Gorkio gatvėje tarnautojai, valgo mūsų draugai iš kaimyninio instituto. Studentui ne mažiau kaip kitiems norisi pavalgyti greitai. Ir pigiau, jei galima".

Pedagoginiame Institute:

"Apie netvarką studentų valgykloje, esančioje Pedagoginio instituto bendrabutyje, buvo laikraštyje rašyta dar pereinamais metais, bet kadangi visuomeninio maitinimo klausimas yra aktualus, o netvarka minėtoje valgykloje, priklausančioje 'Saulutės' visuomeninio maitinimo įstaigai, vis didėja, tai didėja proporcingai ir studentų pasipiktinimas. Nepatenkina valgykloje esantis patiekalų asortimentas, nekalbant jau apie jų kokybę. Labai jau nusibodo per visą rudens laikotarpį vien tik makaronų bei kruopų garnynai, tuo labiau, kad jie nuolat atšalę. Daržovės ignoruojamos — net žiupsnelio kopūstų ar burokėlių nepamatyti, tuo tarpu mūsų žemdirbiai neturi kur deti gausaus bulvių, kopūstų ir kitų daržovių derliaus. (Taip bent laikraščiai rašo... E.) Įkyrėjo ir kasdien vis tos pačios sriubos. Ryto valgykloje retenybė karšta kava, arbata. Neretai trūksta kompoto. Na, o stiklinė karšto pieno, kėfiro — tai jau perdidelė 'prabanga' studentiškoje valgykloje".

Dailės institute: "Turėjom valgyklą, turėjom, dar prisimenam ją. Pirmajame kurse tada buvom. Paskiau uždarė. Įruošė bufetą, gerą, gražų pasižiūrėti. Bet koks jis varganas buvo asortimentu! Prašėm taip vadinamų atvežamų pietų — skrandžiui sušildyti. Atrodė nieko neįmanomo neprashėm, šita bidonėlių praktika nebe nauja. Mūsų kartu su dėstytojais daugiau kaip 400, užsiėmė mes nuo ryto iki vakaro studijose. O bufetas — jis tik pusryčiai ir vakarienė. Šį rudenį nė bufeto nebeturim, nes daro mums valgyklą. Ruošia patalpas, kada įruoš — niekas nežino".

Ir Kauno Politechnikos Institute: "Mūsų akį džiugina augantis KPI miestelis. Ten jau apgyvendinti

trys bendrabučiai, statomas ketvirtasis. Šalimais labai šauniai atrodo modernios statybos fakultetas. Visa tai gerai. Tačiau pasidomėjus giliau studentų gyvenimu, nerimą kelia kai kurie reiškiniai. 01, 02 ir 03 bendrabučiuose gyvena daugiau kaip 1,5 tūkstančio studentų, o jiems tarnauja vis vienas bufetas. Valgykla tik statybos fakultete, veikia iki 19 val. Užtrukai ilgiau laboratorijoj, repeticijoje, skaitykloj — ir lieki be vakarienės. Kur pavalgyti? Ir studentas priverstas arba tenkintis sausiu maistu (jei jo turi lagamine), arba kiurksoti kilometrėje eilutėje, arba siveržti tvirčiau diržą".

Tokių gyvenimo paveikslukus Vilniuje dabar vadinama tobulais socialistinio realizmo pavyzdžiais.

(ELTA)

KAM SUKTI GALVĄ DĖL DOVANOS?

Užtenka tik tuoj pat parašyti, ir Jūsų artimieji Kalėdoms gaus puikią dovaną iš LONDONO, Anglijos.

Skotišką, tikrą Mohair vilnos apsigaubimui šalį, 18 colių pločio, 68 c. ilgio, ypatingai gražių spalvų deriniai, švelnus, šiltas.

Dailiai įpakuoat su Jūsų sveikinimais, registruotą, oro paštu už \$6.70, paprastu paštu \$4.20. Arba užsegamą, elegantišką, lygių spalvų (8 spalvos pasirinkimui), 100% skotiškos vilnos, megstinį, tom pačiom kainom.

Rašyti: DAINORA, 14, Priory Rd., Kew, Surrey, England. (132-134)

SCHOOL GUIDE

SACRED HEART SCHOOL

RESIDENT SCHOOL FOR BOYS

Grades 4 through 8

Brothers of
The Sacred Heart
Andover, Massachusetts
AIR CONDITIONED — LARGE CAMPUS

(130-139)

HELP WANTED MALE

DESIGNERS DETAILERS — CHECKERS

Automation
Die Cast Dies
Press Weld Electrodes
Body Fixtures and Gauges
Sheet Metal Dies

Overtime and Benefits

SPECIAL ENGINEERING

7630 Wyoming 834-8700
14228 Michigan, Dearborn

(133-137)

Už Kremliaus mūrų...

(Atkelta iš 1 psl.)

niais. Suprask, darbininkų tarpe buvo pastebėtas masinis nepasitenkinimas. Tam užkirsti buvo reikalinga griežta Šešepino ranka. Jis su skubo pažadėti partijai, kad už jos vadų pažadėtą revoliucijos sukakties progą didesnę atlyginimą, darbininkai atsilygins darbo našumų pakėlimu. Šešepino parašas pasirodė šalia Brežnevo, Kosygino ir Podgornio dekrete dėkojant už plano greitesnį išpildymą.

O revoliucijos šventės progą įvykusiojo tarp tautinio mokslo konferencijoje, kurioje dalyvavo komunistai iš 78 kraš-

tų, pirmininkavo partijos vyr. ideologas Suslovas pamainom su ... Aleksandru Šešepinu.

HELP WANTED MALE

WELDERS

WELDER TRAINEES

Free instruction. We employ you in other capacity until qualified.

Fully paid vacation. Blue Cross and Blue Shield, 9 paid holidays, pension plan.

Apply daily 8 to 5

PARAGON BRIDGE & STEEL

4400 Grand River, Novi, Mich.
An Equal Opportunity Employer (125-134)

Skaityk ir platinink
DIRVĄ

NAUJOS, ĮDOMIOS KNYGOS!!! UŽSISAKYKITE PER DIRVĄ!!!

V. Šliogeris — A. SMETONA — ŽMOGUS IR VALSTYBININKAS	\$2.00
O. J. C. Norem — TIMELESS LITHUANIA	\$4.00
B. Armonienė — PALIK ASARAS MASKVOJE	\$3.00
St. Yla — MODERNI MERGAITĖ	\$4.00
K. Donelaitis — METAI (THE SEASONS)	
minkštais viršeliais	\$3.00
kietais viršeliais	\$4.00
Vytė Nemunėlis — MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS	\$3.00
Red. K. Barėnas — TREČIOJI PRADALGĖ	
LITERATŪROS METRASTIS —	
minkštais viršeliais	\$3.15
kietais viršeliais	\$3.75
Gr. Šimukonienė — SU DAINA —	
Lietuviškų dainų rinkinys	\$2.00
J. Budrys — KONTRŽVALGYBA LIETUVOJ	\$2.50
J. Švaistas — DANGUS DEBESYSE	\$3.00
Pr. Alšėnas — MARTYNAS JANKUS	
minkštais viršeliais	\$3.00
kietais viršeliais	\$4.00
R. Skipitis — NEPRIKLAUSOMA LIETUVA	\$7.00
Dagys — SKULPTŪRŲ IR PAVEIKSLŲ REPRODUKCIJOS	
(angliškų įvadu ir parašais)	\$6.00
A. Vaičiulaitis — GLUOSNIŲ DAINA —	
PADAVIMAI	\$2.50
J. Mekas — PAVIENTAI ŽODŽIAI — POEZIJA	\$4.00

Visa eilė kitų poezijos, beletristikos ir prisiminimų knygų.

Užsakant knygas, prie kainos prašome prijungti 25 c. pašto išlaidas.

Rašykite:

DIRVA,

6907 Superior Avenue,

Cleveland, Ohio 44103

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

PLANINGAS TAUPYMAS

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas 4 1/4% išmokamas du kart per metus už visus taupymo suskaitus.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

PASKOLOS

perkant namus daromos ilgiam terminams ir prieinamais nuosimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.

DĖL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

POLITINĖS KILPOS

Neskaitantiems lietuviškų laikraščių ramu gyventi: jiems nereikia sekti, kada, kur ir kaip koks veiksnys įkliūva į politinę kilpą. O tų kilpų turime išmėtę ant kiekvieno žingsnio, kad jose pakliūtų mūsų veikėjai, pajudėję koku reikalu nors vieną žingsnį.

Skaitantiems lietuviškų laikraščius ir prisimenantiems vieną kitą mūsų lietuviškosios veiklos ėjimą ir tam ėjimui kilpų paruošimą, gali vaizdas atrodyti nebekoks.

Savo laiku buvo labai puolamas ir nepriimtina reikalu laikomas pakvietimas JAV viceprezidentu H.H. Humphrey į kurį nors lietuvišką suvažiavimą kalbai pasakyti. Būtų jis sutikęs kviečiamas atvykti, ar ne, bet jau iš anksto toks kvietimas buvo smerkiamas. Dabar jau ypač Draugo skaitytojai galėjo įsitikinti, jog velnias nėra toks juodas, kaip jį piešia, nes gi pati Amerikos Lietuvių Tarybos delegacija, vadovaujama inž. Antano J. Rudžio, gruodžio 6 buvo nuvykusi į Washingtoną tartis -- su JAV viceprezidentu H.H. Humphrey.

Politinių kilpų raizgymą mato tie lietuviškų laikraščių skaitytojai, kurie turėjo progos sekti kai kuriuos savotiškus mūsų organizacijų valdybų tęstinumo precedentinius klausimus. Kaip ten buvo su JAV LB valdyba, kaip nebuvo (pirmajame naujos LB tarybos suvažiavime), bet skaitytojai žino, jog ir ALT neseniai išsirinko naują Tarybą ir valdybą. Kol ALT valdyba neišsirinko naujo pirmininko, ne kas kitas, o inž. A. Rudis (dabar jau nei ALT Tarybos nei valdybos narys) to paties ALT vardu vadovauja delegacijai į Baltuosius Rūmus. Ne veltui romėnai ir sakydavo: quod licit iovi, non licit bovi.

Tiesa, jei kam iš lietuviškos spaudos skaitytojų idomu, galime pranešti, jog politinės kilpos dar neišraizgytos renkant naują ALT pirmininką. Čia, mat, jau iš seno yra sudaryta tokia "įtakos sferų" kombinacija, kad joje raizgytis reikia ilgesnį laiką, negu normaliai organizacijų valdybose reikalaujama pareigomis pasiskirstyti.

Inž. A. Rudžio vadovaujama delegacija Washingtono viceprezidentui H.H. Humphrey, šalių reikalų, išdėstytų memorandumu, kartu įteikė ir prašymą tarpininkauti, kad JAV paštas išleistų specialų pašto ženklą Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai atžymėti. Geras užsimojimas, tik bėda, kad ir čia lieka neišsiaiškintų klausimų, susiduriančių su tais veiksniais, kurie rūpinasi bendru Baltijos tautoms ženklo išleidimu. Lietuviško ženklo išleidimas būtų naudingas mūsų ambicijai patenkinti, bet tokie lygiagrečiai žygiai vargu ar susilauks teigiamo įvertinimo aukštesnėse JAV politikos ir administracijos sferose. Kai kurie tų žygių jau apsirėškė takto ir diplomatiškumo stoka. Každėl mūsų delegacijų žygiai į Washingtoną nėra lydimi laimingesni ir diplomatiškumu šviečiančios žvaigždės.

Mums rašo

METAFIZINIŲ GALYBIŲ REALYBĖ

Metafizinių galybių problema iškilo reformacijos reikšmės apibūdinimu, kuris susidarė V. Meškausko straipsniu ir mano pasisakymu. Jos išreiškiamos dievybės ir šetonybės arba gerosios dvasios ir piktosios dvasios sąvokomis. Jos ne-

turi nieko bendro su fizinėmis galybėmis. Ma-lonu buvo stebėti, ką šiuo reikalu sako mūsų rašytojai, išreikšdami tautai vaizdžiais liaudies tarimais, bet ne vien abstrakčiomis filosofinėmis ar teologinėmis sąvokomis, kurių objektą tos galybės sudaro, ir ne fiziologiniais medicinos, psichologijos, ar sociologijos samprotavimais, mėginančiais kar-tais šią jiems svetimą viršgamtinę sritį paliesti jų pačių gamtiniu požiūriu.

Juozas Balčiūnas - Švaistas išleido savo atsiminimų knygą dualistiniu pavadinimu "Dangus Debesyse". Bronys Raila, mūsų kūrybingas literatūros ir visuomenės kritikas, sako

kad ten Lietuvos nepriklausomybės kovų 1918-1919 metai aprašomi idealistiniais kaip skaidraus dangaus ir kartu egoistiniais kaip grėsiančių debesų pasireiškimais. Tuo juk išryškinta dualistinė gėrio ir blogio problema. Mes daugiau gėrio ir liūstame dėl blogio. O Alanto literatūrinis veiklas "Ug-ly Lithuanian" parodo, ką piktoji dvasia, išivyravusi žmogaus širdyje, pridaro net savose šeimose. Nėra ko pykti dėl Literatūrinio veikalo formos. Atsiminkime, kad piktosios dvasios parireiškimas nėra vien lietuvių ypatybė. Bet, mes, kurie mylime savo tautiečius, norime kad šioji ardančioji yda mumyse pasireikštų kuo mažiausiai. Tais pedagoginiais sumetimais apie tai ir kalbame.

Metafizinės gėrio ir blogio galybės veikia į mus. Techninė pažanga neinėšė pakeitimo. Liuteris, meisteris kalbėti vykusiais prilyginimais, išreiškė tat metaforiniai sakymas, kad velnias yra arčiau, negu jo žmona mieganti su juo lovoj. Gėrio ir blogio galybės yra net mumyse tiek kiek mes užleidžiame jiems vietos savo širdy. Liuteris tat išreiškė figuratyviniai tardamas, kad žmogus prilygsta žirgui, kuris turi turėti savo šeimininką. Tačiau žmogus skiriasi nuo žirgo tuo, kad šeimininkas žirgui yra duotas, o žmogus pasirenka jį pats sau: arba Dievą, kuris jam meiliai vadovauja, arba šetoną, kuris juo negailestingai jodinėja. Ar gėrio ir blogio galybės nepasireiškia mūsų spaudos ir visuomenės gyvenime?

Kiekvienas yra laisvas tikėti ar netikėti. Apšvieta neigia metafizines galybes, o komunizmas tyčiojasi iš jų, sakydamas, kad mokslas pakeičia tikėjimą. Tačiau metafizinės galybės nėra mokslo objektas. Mokslas tikrąja savo prasme žino savo ribas reikalaujančias nedaryti mokslo varduprofaniškų pareiškimų, nesilaikant savo specialybės ribų. Vienas mūsų pradedančių gydytojų kartą pasakė, kad nesą sielos, kadangi jis jos neradęs kūnų skrodimuose. Tačiau jis nesusivokė, kad siela nėra fizinis natūralistinės medicinos objektas ir medicininiai skrodimai nedaromai sielai surasti. Galima profaniškai neigti metafizinių galybių buvimą. Bet jų realybė visvien lieka nepaliesta. Šią realybę pajuntame, kai gėrio ar blogio veiksniai mus pa-

NOREMO LIETUVA

Pastaraisiais metais vis daugiau pasirodo literatūros apie Lietuvą anglų kalba. Ogerieji leidiniai net ir pakartojami. Tokia pakartotinė knyga yra buv. JAV nepaprasto ministerio nepriklausomai Lietuvai Owen J.C. Norem Timeless Lithuania. Knyga pirmą kartą buvo išleista prieš 25 metus, kai bolševikai okupavo Lietuvą ir O.J.C. Noremas grįžo į savo kraštą.

Kaip pasiuntinys ir ministeris nuo 1937 metų, autorius, aišku, iš labai arti pažinojo mūsų kraštą, be to, jautė Lietuvai ypač šiltų simpatijų, dėl to ir knygą parašė tos šilumos skatinamas pristatyti savo tautiečiams nelaimės ištiktąjį kraštą. Dabar knyga kartojama ryšium su artėjančia Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukaktim. Kartojama ji, be abejo, kad ligi šiol nėra pasenusi. Šią pakartotinę laidą yra išleidusi "Viltis" (Dirvos leidėja, JAV, Clevelande, 299 psl., kaina 4 dol.).

Kai sakome, kad knyga nėra pasenusi, kad ji lygiai taip pat įdomi ir vertinga dabar, kaip ir prieš ketvirtį amžiaus, tai turime galvoje daugiau nerinktinį skaitytoją, bet toki, kuris ir iš šitokio storumo knygos galės gerai susigaudyti, kas per kraštas yra Lietuva. Knyga yra daugiau apžvalginė, o ne mokslo studija. Autorius ne Lietuvos istoriją rašo, nepagrindžia įrodinėjimais kurią nors siauresnę temą apie Lietuvą, bet pateikia po žiupsnį ir šokių ir kitokių duomenų apie ją, tur būt, kas jam pačiam buvo įdomiausia ir ką jis savo tautiečiams ar kitų angliškai kalbančių kraštų žmonėms norėjo pasiūlyti. O kaip amerikietis, jis, aišku, žinojo, kas ten įdomiausia ir patraukliausia. Dėl to jis jau pirmame knygos skyriuje, mesdamas prabėginį žvilgsnį į mūsų kraštą, išvardija ir kiek žemės yra virš jūros lygio, ir kiek vandenys užima ploto, kiek girios, kiek paukščių rūšių esama, o bendrais brūkšniais užgriebęs istoriją, nurodo net, kaip kurie Lietuvos miestai įprasta rašyti svetimuose kraštuose. Tikra, teisinga, bet kar-

tu ir ypač patrauklu, nes vaizdinga. Šituo būdu parašyta visa knyga.

Kas joje duodama?

Keliais puslapiais pristatoma lietuvių tautos gyvenamųjų plotų geografinė padėtis, galimas išsikūrimo laikas tuose plotuose, iš kur ji bus atkeliavusi, suminint ir dainą "Siuntė mane motinėle į Dunojų vandenėlį", kas galėtų reikšti, kad tos upės artumoje kadise lietuvių gyventa, istorikų pateikiamieji duomenys apie lietuvių, jų valdymasis, religija, kultūra. Tačiau autorius ir tokiom prabėgom pateikiamos apžvalgos vis ne iškenčia nepasaldinės ne tik dainos apie Dunojaus vandenėlį tvirtinimu. Jis, pavyzdžiui, lietuvių kalbą aptardamas, pasi-
naudoja, be kita ko, ir vokiečių poeto Goethės išsireiškimu, kuris pasakęs: "Jeigu norite išgirsti, kaip mūsų prose-neliai kalbėjo, tai pasi-klausykite lietuvių".

Vis taip sultingai rašydamas, Lietuvos istorijai nuo žilos senovės iki 1918 m. autorius paskiria apie 80 psl. Jei anoj senojoje istorijoje buvo minimi didieji kunigaikščiai ir karaliai, tai nepriklausomosios Lietuvos -- žymesnieji vyriausybės vadai: Smetona, Yčas, Mironas, Bizauskas, Tūbelis ir kiti. Pateikiamos net kai kurių ministerių kabinetų sudėties ir duodamas vaizdas ne tik, kaip Lietuva valdėsi, bet kokia ji buvo 1918 m. ir į kokią išaugo. Turint galvoje tą O.J.C. Noremo palinkimą ir sugebėjimą surasti ypač įdomių

duomenų, vaizdas susidaro įspūdingas.

Atskiri puslapiai skirti mūsų nepriklausomybės laikų valstybininkams A. Smetonai, V. Mironui, J. Tūbeliui, E. Galvanaskui.

Aptarus okupacijas, baigiamuosiuose knygos skyriuose dar kalbama atskirai apie Lietuvos žemės ūkį, prekybą ir pramonę, plačiai pasinaudojant statistika, apie kultūrą, religiją, ir mažumų klausimą. Baigiama paskutiniųjų dešimtmečių chronologija.

Knyga labai pagaunanti, su gausybe duomenų. Gerai būtų, jei ji plačiau pasklistų ir iš naujo primintų Lietuvą šitaip patraukliai, kaip ji Owen J.C. Noremo pristatoma.

K. Abr.

"Europos Lietuvis"

Clevelandietis PRANAS NEIMANAS, besilankant Chicagoje, Balzako lietuvių kult. muziejui padovanojo savo gamybos kankles.

Nuotraukoje muziejaus vedėjas Stanley Balzėkas Jr. ir Pr. Neimanas.

TIMELESS LITHUANIA

Buv. JAV pasiuntinio Lietuvoj
Hon. Owen J. C. Norem
knygos antroji laida jau pasirodė!

Tai nėra vien tik istorijos vadovėlis, bet nuoširdaus lietuvių draugo ir lietuvių tautos istorijos objektyvaus stebėtojo vaizdas, patiektas anglų kalboje.

Knyga tinkama ne tik kaip dovana amerikiečių draugams, bet ir mūsų jaunimui, Lietuvą liečiančias problemas suprantančiam angliškai ir sugebančiam tas problemas tinkamai panaudoti ir skleisti.

TIMELESS LITHUANIA gaunama
DIRVOJE,

6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103

ir pas knygų platintojus.

KAINA 4 DOL.

Užsakant paštą, prašome prijungti 25 c. pašto išlaidoms.

liečia. Apie ją kalbame žodžiais, vaizdais ir sąvokomis.

Martynas Kavolis

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKIA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

Aš greit mirsiu...

Tikrai žinau, kad man beliko vos keli metai gyventi. Atsižvelgiant į tą nemalonų ir labai gąsdinantį faktą aš padariau keletą svarbių nutarimų ir jau nuo šiandien pradėsiu juos vykdyti. Rytoj metu darbą, nutraukiu visus ryšius su daktarais (jie man vistiek nieko nepagelbės), atsisakau nuo visos lietuviškos veiklos, nebeprenumeruosiu nei vieno lietuviško laikraščio. Juk Lietuvos kaip ir nebėra, lietuvis išsiginčija, išmiršta ir po kelių dešimčių metų jų nei ženklo pasaulyje neliks. Dar šią savaitę einu pas garbūrų išsirinkti sau tinkamo karsto, kapinėse susirasiu sau ramią vietelę (toliau nuo takų, kad gyvi man netrukdytų), apsimokėsiu visas sąskaitas ir lauksiu... Nebereikės skustis barzdos, kirpti plaukų, piauti žolės ir dažyti namų. Velniop visas veikimas ir gyvenimas, karai ir taikos, ponios ir panelės, sūnūs ir dukterys!... Aš greitai mirsiu!

Maždaug tokius, arba labai panašius, nutarimus galėtų sau pasidikuoti beveik kiekvie-

nas gyvenimu nusivylęs, depresijon patekęs ir šviesios saulutės nebe-matęs lietuvis perskaitęs Dirvoje Nr. 128 pasirodžiusio Rapolo Daukšos straipsnį "Nesimpatingiausi lieuvio bruozai".

Rapolas Daukša maždaug šitaip išvedžioja savo nuomonę. Lietuvių Fondui aukoti kaip ir nereiktų, nes už eilės metų čia Amerikoje nieko nebeliks ir koks nors nešėyras LF kasininkas ims ir paskirs visą kasą kokiam nors vyskupui o gal net savo didelius reikalavimus turinčiai žmonai. Kaip pavyzdį jis mini vieno Pensilvanijos miesto lietuvių suorganizuoto fondo (ne LF) likimą. Tas fondas turėjo arti 20.000 dol. ir per nelaimėkunigitapus kasininku fondas persikėlė vyskupijos kason. Išvada iš to labai aiški -- ateis laikas ir LF taip pat perlėks kitų dievų žinion, tad jau dabar neverta nei tokį fondą turėti, nei jam aukoti.

Rapolui Daukšai niekas nedraudžia turėti savo nuomonę ir ją viešai skelbti, tačiau jam tuo pačiu metu galima pa-

aiškinti, kad ne pesimistais ir visokio plauko dezertyrais rėmėsi ir tebesiremia lietuvių tautos gyvavimas ir ateitis. Jei Rapolo Daukšos dainelės taptų "top tunes", tai jau seniai nebeturėtume nei lietuviško choro, nei jokio kito tautinio susibūrimo. Žvilgtelėkime į netolimą praeitį. Prisiminkime 1918-1919 metus. Ką šiandien bū-tume turėję jei tais laikais savanoriai būtų panašiai rašę ir kalbėję [sivaizduokite aušrininkus ne keliančius, bet migdančius ir taip jau lėtai bekvėpuojančią tautą. Kas būtų buvę jei Basanavičius ir Kudirkas būtų taip galvoję. Rusija anuo metu kaizerinę Vokietiją grąšino kepurėmis užmėtyti! Rusija buvo milžinas prieš mūsų vos atbundantį ir silpną nykštuką.

O tačiau mažos lietuvių tautos galijotai nepabūgo ir neverkšlėno: mes mirštame. Apatijai ir pesimizmui nebuvo vietos. Vyrai neturėjo ir baimės. Negailėjo kraujo ir pinigų.

O jei kur tai vienas lietuvis kunigas paskyrė arti 20.000 dol. (nevisai teisėtu keliu), tai dėl to pirmoje eilėje nereikia kaltinti lietuvių, o tik apkliautuosius to fondopionierius, kurie nemokėjo tinkamai to fondo dokumentalių reikalų sutvarkyti. Iš klaidų mokomės ir vėl darome klaidas, tačiau tai dar nepagrindas nuleisti rankas ir pradėti šaukti: mes mirštame!

Rapolas Daukša agituoja ir pats nepajėgia išaiškinti už ką ir prieš ką. Gali jo rašinį bent 10 kartų skaityti, bet išvados jokios. Ką Rapolas Daukša naujo ir gero mums nori pasiūlyti? Bendra prasme kalbant visą jo rašinį taip galima susumuoti: mes mirsime, todėl jau dabar nebeverta gyventi. Sutokiu filosofiniu pagrindu nei lietuvių, nei Lietuvai nieko gero neduosime. Tai nuo lietuvių nusigrįžtančio balsas. Tokių nusivylusių žmonių lietuviuose esama ir

Detroito lietuviai respublikonai gruodžio 2 d. dalyvavę tautybių respublikonų garbės pažymėjimų teikimo balijuje. Sėdi iš kairės: I. Baužienė, Z. Ambrosienė, Ruseckai, Urbonienė ir P. Gaižutienė. Stovi: K. Jurgutis, V. Bauža, A. Ambrose, S. Garliauskas ir J. Urbonas. J. Gaižučio nuotrauka

MINTYS IR ŽVILGSNIAI

"Kai ką nors nusirašai iš vienos knygos, tai vadinasi pligs'atu. Kai nusirašai iš dviejų knygų, tai yra tyriplagiatu. Kai nusirašai iš šešių knygų, esi profesorius". (Vysk. Fulton Sheen)

"Istorija? Britai jos niekad neatsimena; rusai jos nekuria, o amerikiečiai iš jos nieko nepasimokina". (Vysk. Fulton Sheen).

"Tikras rūpestis reikalauja, turint ribotas pajėgas ir stovint vis prieš sunkėjančią padėtį, savo jėgas sutelkti kiek galint racionaliau. Visos emigracijos baigiasi desintegracija, gamel

daugiau. Juos kartais sąžinės jausmas mažai akimirkai pabudina ir jie skaudžiai sudejuoja kaltindami ne save bet kitus. Tai yra tikri faktai, anot Daukšos -- tikrovės pipirai.

Jei tokie "lietuviybės" apaštalai turėtų daugiau pasekėjų -- Amerikoje lietuvių nebūtų iš viso buvę, nes ji dar anksčiau Lietuvoje būtų mirusi.

O, Rapolai, Rapolėli!..

V. Šarka

lutiniu suskeldėjimu. Tai įspėja ir mus.

Ne laikas vieniems prieš kitus arogantiškai pūstis, ne laikas savo tarpe isteriškai piautis. Visi stovime prieš tą patį sunkų rūpestį saugoti tautinę gyvybę bent tol, kol tai aplamai įmanoma. Kaip mirtis savo žiaurumu švelnina žmones, sutauko priešus, taip ir mūsų išveivinės lietuviybės tragika padėtis skatina broliškiau susitelkti." (Iš dr. Juozo Girniaus kalbos Kultūros Kongrese).

"Satyra yra kietas ginklas. Jos baidėsi kardu neįkertami monarchai ir diktatoriai, kvailybės pranašai, pro kojas išsispraudę visuomenės priekin kopūstgalviai, nes laisvo žmogaus žėrintis aštrus liežuvis smailgalys greičiau nei lopeta išverčia pavergėjų arba paausuočių avinų granito pje-destalus ir praduria oro pripildytą autoriteto pūslę.

Dėl to satyra ir humoras tinka čia mūsų laisvės kovoje, kultūriniame darbe, kūrybiniame įkaršty ir minties konkurencijoje, o taip pat kiekvienam prieš vėidrodį privačiai apsinuoginusiui nusiplakt atgailos valandą.

Argi neįkvepia bent paskiro satyros ar humoro posmo mūsų mažų darbų ir didelių kalbų prieštaravimai, ar skambus žodinis bailių didvyriškumas, tremtyje praturtėjusių šykštuolių gailūs atdūsiai, prieš kitataučio liemenį besiraitas

mūs kunigaikštiskasis nugarkaulio unguris, mūsų nuplikus, sočiai valganti ir gerianti galva, tarpe salotų padėta ant vaišių stalo mirti už tėvynę, mūsų kilnių švelniais minkos plaukais apžėlusiu matronų briliantais apkalti jau nutautėję pirštai, kurie dar atmenamais mums laikais gimtajam kaime su įgudimu preciziškai kasdieną tikrino, ar vėl ne su kiaušiniu kanapėta vištelė?" (Iš laureato Ant. Gustaičio kalbos Kultūros Kongrese).

"Tiesa, reikia pripažinti, kad akmenukai į ambasados langus, raudoni dažai ant jos laiptų nėra girtinas dalykas, bet dar mažiau girtina sovietų vergija, paglemžusi visą eilę tautų. Jeigu jau kas piktinasi akmenukais, juo labiau turėtų piktintis sovietiniu imperializmu. Labai keistas teisingumas tų, kurie smerkia palyginti nedidelius demonstrantų išsišokimus, bet nemato daug didesnės negerovės, kurią tie išsišokimai primena. Jiems uodas atrodo didesnis už dramblių". (Tėviškes žiburiai, lapkr. 30 d.).

HELP WANTED MALE

(Surveying): SENIOR ENGINEERING AIDE Borough of South Plainfield Engineer's Office. Desire someone with education in Surveying and experience in construction for transpiration in field party on municipal improvements \$5200-6300 plus liberal benefits dependent on experience. Tel.: 201-754-9000 9:00 a.m. to 5:00 p.m. (130-136)

MOTIEJAUS GOBŠIO TURTAS

ANTANAS GAILIUŠIS

(10)

Pasibaigus vaišėms, atsisveikinant, Jonė padavė Volungei ranką. Jis sakė jai paskutinius komplimentus, o ji šypsodama jį klausė. Paskutiniu momentu stipriai paspaudė jo ranką. To atsisveikinimo Volungė neužmiršo. Rankos paspaudimu Jonė rodė jam palankumą, lyg sakė: "Būkime draugais". Apie meilę ji negalvojo. Žinodama kitų ponių tokius pat norus, siekė jas nurungti.

Nuo Dirvelienės gimtadienio praėjo kelios savaitės laiko. Pulokai daug kur pas draugus buvoję, rengėsi juos pas save pavaišinti. Abu tarėsi, kas kviestini į tas vaišes. Jonė atsiminė Volungę ir paklausė vyrą:

— Ką tu galvoji apie buvusį baleto šokėją? Gal reiktų ir jį pakviesti?

— Jis gerai lošia pokerį, visada turi pinigų, prie kortų geras partneris. Pakvieskime.

— Tu, Andriau, jį pasikviesk.

— Aš neturiu laiko. Tu visus kvieti, pakviesk ir jį. Vaisių dieną, vykdamas pas Pulokus, Volungė prisiminė atsisveikinimą pas Dirvelienę, ieškojo atsakymo, ką ji norėjo tuo pasakyti. Jis nedrįso daryti išvados, kad ji įsimylėjo, nors mintis apie tokią galimybę maloniai glostė jo savimeilę. Po vaisių, svečiams skiriantis, Jonė antrą kartą apdovanojo jį meiliu žvilgsniu ir vėl stipriai paspaudė ranką. Volungė atsakė tuo pačiu ir ranką pabučiavo. Jo atsakymas nusmelkė Jonę per visą kūną. Atsisveikinimo pas Dirvelienę jis neėmė rimtai į galvą. Jonė galėjo ir juokauti. Kai ji pakartojo tai pas save namie, Volungė pradėjo tikėti jos nuosirdumu ir

galvoti apie meilę. Tas išvedė jį iš pusiausvyros.

Tą vakarą Jonė ilgai neužmigo, vartėsi lovoje, galvojo apie buvusias vaišes ir išleistus svečius. Mintis dažnai sustodavo prie Volungės: kokia ji būtų laiminga, jei toks vyras kaip Volungė apkabintų ir bučiuotų, bučiuotų... Tada ji pajustų tikrą meilę, kokios dar nepažino. Šalia gulėjo vyras, saldžiai miegojo ir knarkė. Ji supykusi stipriai trenkė su alkūne jam į šoną. Jis pajudėjo, kažką sumurmėjo, po to dar garsiau užknarkė.

★

Karininkų žmonių ir dukterų tarpe Volungė sutiko daug žavių moterų. Su jomis elgėsi santūriai, visoms buvo vienodai malonus. Bet atvažiuosį iš kaimo Jonė išskirtinai jam dėmesiu taip jį paveikė, jog jis, tiesiog, susirgo Jonės liga. Jos šviežumas, jos nuosirdumas didele ir kaninančia jėga traukė prie savęs. Jis negalėjo jos, žydinčios visu savo jaunu grožiu, užmiršti. Kurėjo, ką darė, akys stovėjo jos moteriškos kūno linijos, ausys skambėjo jos juokas, neužmiršo tų rankos paspaudimų, jos veido bruožuose matomo nuostabaus moteriškumo. Troško tą moteriškumą ne tik matyti, bet ir pajusti. Jam išrodė, vienas karštas bučkis būtų laimė ir užtekėtų pagyti iš tos ligos. Volungė ieškojo progos pasilikti su ja dviese, bet tokia proga vis nepasitaikė. Aistros vedamas, pasiryzo pats tokia progą sudaryti.

Buvo šaltą žiemos dieną. Lauke snigo, siautė pūga. Volungė sėdėjo kambaryje ir nuobodžiavo. Priėjęs prie telefono, lėtai, lyg abejodamas, rinko skaičius.

— Klausau.

Atsiliepė Jonė.

— Laba diena. Čia Volungė. Ar netrukdyčiau?

— Visai ne, ponas Volunge.

— Tokią baurią dieną tik telefonu lieka kalbėtis.

Kaip patinka oras, ponija?

— Man patinka. Kai paskambinote, aš buvau beš-einanti į parką pasivaikšioti.

— Tai baisu. Tokiu oru geras šeimininkas ir šunies nevaro į lauką.

— O aš, matote, einu ir nevartyta. Šiandien gražu lauke. [sivaizduokite, vaikščioju, aplink viskas balta, verpetai sukasi, sniegas su šalčiu duoda į veidą. Aš visada taikau pakliūti į patį verpeto vidurį. Tada pajuntu, lyg kas kelia mane į viršų. Vaikščiodama sustoju ir klausau: vėjas švilpia, telefono stulpai ir vielos užia, medžių šakos traška, visos parkas gaudžia. Tai puiki gamtos muzikos harmonija. Įdomu stebėti, kaip viskas ant žemės maišosi, o pustomas sniegas lekia pro kojas. Iš karto patiriu visą pūgą: jos grožį, jos muziką, jos žiaurumą.

— Puiku, ponija, puiku. Pasakojate, kaip tikra rašytoja.

Tai išgirdusi, Jonė nusijuokė.

— Aš ne rašytoja. Man tik patinka pūgos, tai ir viskas. Turbūt dėl to, kad mano sieloje jos kartais siaučia.

— Jei leisite, mielai prisijungsiu prie jūsų pasivaikščiojimo. Noriu matyti tą pūgų grožį.

— Prašau. Dviese bus smagiau.

Juodu sutarė taip: po penkiolikos minučių Jonė išeis iš namų ir eis parku link kapinių, o per tą laiką atvyks ir Volungė.

Jis greit apsirengė ir sėdęs į automobilį nuvažiavo į sutartą vietą. Iš tolo pamatęs ateinančią Jonę, pastatė mašiną irėjo jos pasitikti. Vaikščiodami mažai kalbėjo, retkarčiais pasiskųsdami šaltu vėju. Jonė paėmė sauja sniego ir žėrė ant jo. Jis žėrė atgal ant jos. Pažaidę sniegu, sustojo, žiūrėjo viens į kitą, juokėsi, valė pūrį sniegą nuo apsiaustų. Aplink juos siautė pūga. Gatvėje nesim-atė einančio ar važiuojančio žmogaus, nebėgiojo šunys ir katės, neskraidžiojo nuolatiniai gatvių gyventojai žvirbliai ir balandžiai.

— Ar nesusilote?

Paklausė Volungė?

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

Sužalotieji: Aistis, Vaičiūnas ir Donelaitis

Dr. J. Balys

V. Maciūnas stebisi, kodėl elementoriaus "Gintaras" sudarytojas ar leidėjas pakeitė pora žodžių viename J. Aisčio eilėraštyje: vietoj "Ir gaudi, gaudi daina" atspaudė "Ir graži, graudi daina", o vietoj "Ir šuns balsas prietemy" atspaudė "Šunies balsas prietemy" (žr. Draugo 1967. XI, 25 d. II-ją dalį).

Dėl neesminių pakeitimų literatūros veikaluose galima turėti įvairių nuomonių. Kai vienas kalbos taisytojas norėjo V. Krėvės raštuose "kremblį" pakeisti "grybu", vietoje Nedzingė rašyti Nedingė ir pan., tai V. Maciūnas ir šiuo atveju griežtai pasipriešino. Kas per daug negerai. Žinoma, kol autorius yra gyvas ir lengvai pasiekiamas, visados reikia jo atsiklausti ir gauti pakeitimams sutikimą. Aš sužinojau iš paties J. Aisčio, kad "Gintare" pakeitimus padarė jo neatsiklausę. Tai jau negerai.

Čia man prisiminė kitas atvejis su mūsų poetu P. Vaičiūnu. Moksleivių tautininkų "Jaunosios Lietuvos" centro valdyba 1929 ar 1930 m. ieškojo savo organizacijai himno. Apsistota buvo prie P. Vaičiūno eilėraščio "Mokslas, darbas, žygių suoliai...", kuris atrodė labai tam reikalui tinkas, tik pora žodžių dviejuose skirtinguose posmuose kiek nederino su visa linija. Tada aš, kaip centro valdybos pirmininkas, paskambinau P. Vaičiūnui ir paprašiau susitikimo. Kiti valdybos nariai mane perspėjo: būk atsargus, žinai, tie poetai į savo kūrybą žiūri, kaip į Bibliją, kur negalima nei vieno žodžio pakeisti. Kągi, bandysiu. Eidamas jaučiausi ne kaip. Žinote, garsus poetas ir dramaturgas, po premjerų Valstybės Teatre, iššaukus autorių į sceną, visas teatras ploja, o aš -- vos iš fukų išėjęs studentėlis. P. Vaičiūnas mane priėmė šiltai. Tuojau nukreipė kalbą apie mano brolių ir seserį, kuriuos jį pažino Petrapilyje, žodžiu, nuotaika atrodė gera. Tada aš einu prie reikalo, sakau, kad mums labai patinka vienas jo eilėraštis ir norėtume jį paskelbti moksleivių tautininkų himnu, jeigu autorius sutiks. "O, labai prašau, jeigu jums patinka..." Tada einu prie sunkiausio reikalo: mums viskas labai patinka, tik tai štai va tuodu žodžiu ten ir ten, juos galima įvairiai supaprastinti, ar negalima būtų juos pakeisti kitais, tada niekas negalės jokių priekaištų mums daryti. Dabar nebeatsimeinu, kur ir kokie tie žodžiai buvo, tačiau mes buvome numatę ir pakai-

talus. Autorius nei kiek neparodė nepasitenkinimo, jis tą eilėraščių rašydamas nemanęs, kad jis pasidarys kieno himnu. Ir tuojau paėmęs pieštuką pakeitė kitaip, dar geriau, negu mes buvome numatę prašyti. Žodžiu, pilnas pasisekimas.

Dabar dar reikia muzikos. Rodos, kun. Mirono patartas, kreipiuosi į komp. J. Gruodį. Jis paskaitė eilėraščių ir sako: "Labai gražus, pa-bandysime ką padaryti". Po kiek laiko gaunu gaidas. Net apstulbau, visa kompozicija keturiem balsam, su visom kontrapunkto mandrybėm. Išsiuntinėjom gaidas moksleivių rateliams. Pokiek laiko pradeda plaukti nusiskundimai: himnas per sunkus, negalime išmokti, net ir muzikos mokytojai nepajėgia padėti ar ba nenori, truputį parodo, o paskum sako -- patys praktikuokitės. Mums niekas neišeina.

Ateitininkų himnas esąs daug lengvesnis. Daugelis moksleivių nenorį rašyti į jaunalietuvių, nes reiks išmokti toks sunkus himnas. Dalykas rimtas, himnai neišlaiko varžybų... Vėl einu pas komp. Gruodį. Sakau, kad himnas labai gražus, tik truputį per sunkus, moksleiviai nepajėgia išmokti, ar negalima būtų tą pačią melodiją paprasčiau perteikti, kad lengviau būtų ją išmokti. "Tai labai lengva padaryti, užėik po kokios savaitės", sako Gruodis, kaip atrodo, visiškai neužsigavęs. Po savaitės gaunu paprastesnes natas, viskas tvarkoj. -- Manau, kad abejais atvejais buvo tinkamai pasielgta.

Blogiau yra, kai autorius jau yra miręs. Imkime Donelaičio atvejį. Pirmame pilname jo raštų leidime A. Schleicheris 1865 m. atspausdino iš originalo tokias eilutes:

"Eik" tarė "szudvabali, kur szudvabaliai pasilinksmin.
Juk tu jau su savo namais kas metis szudinėdams
sav ir mums Letuvninkams padarei daug gėdos,

Estetas J. Ambrazėvičius 1940 m. "Metų" laidoje tą vietą taip ištaisė:

"Eik", tarė, "juodvabali, kur juodvabaliai pasilinksmin!
Juk tu jau su savo namais kasmet mėšlinėdams
Sav ir mums lietuvninkams pridarei daug gėdos,

Naujoje A. Žirgulių redaguotoje ir 1956 m. Lietuvoje išleistoje laidoje vėl laikomasi originalo, kaip darė A. Schleiche-

ris. Štai čia jau gali būti visokių nuomonių ir yra skonio dalykas, ką pasirinkti.

VOCATION

Sisters of Reparation of the Congregation of Mary
JOIN A CHANGING COMMUNITY
IN A CHANGING CHURCH

Generous young girls wishing to serve God in His poor & friendless are invited to join the Srs. of Reparation, who conduct a home for Friendless Women; make home visitations; work among Exceptional Children; do catechetical work; nursing & maintain residences for business women & Rest Homes for the Aged. Write: Mother M. Gabriel, St. Zita's Villa, Monsey, N. Y. 10952.

(128-135)

PROCESS MEN

Outstanding opportunity and challenge available to individuals with thorough knowledge of equipment used in a precision machining manufacturing operation. Should be experienced in determining operational time estimates and specifying tooling, jigs and fixtures.

Excellent Benefits and Compensation.

For Confidential Consideration Send Resume or Apply to:

Energy Controls Division
The Bendix Corporation

717 N. Bendix Dr., South Bend, Indiana 46620

"An Equal Opportunity Employer"

(131-134)

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4³/₄%

ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5%

ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-5; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

Rašytojai Anatolijus Kairys, Bernardas Brazdžionis ir Antanas Gustaitis Kultūros Kongrese...
Laimučio Degučio nuotrauka

NE KO NORIM, BET KO REIKIA

Mintys iš Anatolijaus Kairio referato, skaityto III-me Kultūros Kongreso Teatro simpoziume.

(2)

Garsusis ispanų dramaturgas Frederico Garcia Lorca vienoje savo kalbų lygina teatrą su mokykla, tik aukštesnio lygio, ir pareiškia, kad "... tauta, kuri neterminė ir nepalaiko savo teatro, yra jei ne mirusi, tai mirštant". Tikra tiesa. Teatras aukšto laipsnio kultūrinė institucija, su pramoga tiek turinti bendro, kiek cukrus su karčiais vaistais -- kada neįmanoma kitaip nuryti. Aš norėčiau teatrą pavadinti vakariniu universitetu, kur mokiniai yra visa tauta. Jie ateina šventiškai nusiteikę ir pasipuošę, niekieno nevertami, nelyginant į šventovę, kuri į juos prakalba gyvais tautos vaizdais.

Teatras apima visas kultūros sritis, todėl nereikėtų nė aiškinti. Ne vieno žmogaus, ne vienos kartos laimėjimus, ne vieno laikmečio kultūrą -- visos tautos ir visų amžių. Todėl teatro laukas platus ir įvairus -- jokia mūsų sąlygose turima mokykla negali teatru nei pakeisti, nei pavaduoti. Jokia meno šaka taip neintriguoja, ne sudomina, dvasioje neįpareigoja kaip teatras. Prieš žiūrovo akis atsiveria šimtmečių kūrybinis genijus: istorija, tradicija, senovė ir praeitis, tautos geriausių sūnų kova už savo egzistenciją, pasiaukojimas visų bendrai gerovai. Pirminė teatro paskirtis yra ne pildyti organizacijų programas ir ne pajvairinti metinius bailius prirūkytose salėse, bet savaimingai ir meniškai reikštis. Čia pirmoji elementas yra daugiau priemonė sunkiam kultūros kroviniui pakelti. Todėl kas degduoja teatrą į grynai pa-

silinksminimų sritį, tas švelniai tariant, nepažįsta teatro.

Nutautėjimo grėsmė lydi mus nuo lopšio iki karsto, kol būsime sveiki, todėl nuo lopšio iki karsto egzilis privalo lankyti šį vakarinį universitetą, vadinamą teatru. Kaip religiniame gyvenime bažnyčia yra Dievo šventovė, taip tautiniame gyvenime teatras yra tautos šventovė. Kaip bažnyčia yra lankoma kartą savaitėje su stiprinti tikėjimą Dievu, taip teatras privalo būti lankomas kartą savaitėje su stiprinti tikėjimą tauta.

3. Menas ar veikla? Dažnas nesupratęs muzikos, šaukia nepatenkintas -- modernizmas! Nesupratęs paveikslo -- abstraktas! Nesupratęs vaidinimo -- absurdas! Visi keliai geri, jei jie veda į Gedimino kalną. Gali būti senas turinys ir nauja forma, gali būti sena forma ir naujas

turinys ar dar kitaip. Absurdo ar tradicinis teatras -- reikšmės nesudaro. Svarbu, kad teatras ir svarbu, kad veikla. Viską reikia nuoširdžiai priimti ir pateisinti kas praturtina mūsų kultūrą nauju žodžiu ar šviežiu veiksmu, kas tarnauja tam pačiam tikslui -- lietuvių. Atsakingi savo pasauliui chirurgai nesiginčija dėl naujo metodo ar naujo įrankio, kada ligonis gulį jau ant operacijos stalo. Blogai bus tada, kai nebebus nei modernizmo, nei abstrakto, nei absurdo. Taip, tada bus tikrai blogai. Negalima visus maitinti iš vieno indo ir tuo pačiu maitinti -- bus kaip anoj pasakėčioj lapė vaišino gervę, o gervė lapę -- rezultate abi išėjo namo alkanos.

Teatre yra tam tikras skaičius asmenų, kurie reikalauja teatro sau. Jie laiko teatrą tikslu savyje, a la menas menui. Neretai girdimas išsireiškimas: jei nėra gerot teatro, nereikia jokio -- yra tokių žmonių credo. Esmėje pažiūra nėra klaidinga, tačiau ji daugiau nereali ir todėl nepriimtina. Kariamam žmogui ne me no reikia, bet oro. Pat

(Nukelta į 6 psl.)

JONAS RIMŠA

Andų kalnuose (aliejus)

NE KO NORIM, BET KO REIKIA...

(Atkelta iš 5 psl.)

prasčiausio oro kvapai atgautil!

Teatras yra priemonė lietuvių ugdymui. Kaip lietuviški šokiai, lietuviška muzika, dainos, knygos etc. pirmoji eilė yra svarbūs kaip savi, o tik antroji eilė kaip menas. Jei Lapinsko muzikoj nebūtų lietuviškų motyvų, ji būtų visai nereikšminga. Jei Bradūno poezijoj nebūtų Lietuvos, mes jos visai neskaitytume. Tas pats dėsni taikomas ir teatrui. Nepasirašykime vekselių, teatro bičiulių, kurių mes negalime išpirkti!

Kai kam toks teatro nusakymas, aišku, nepatiks, bet nieko nepadarysi -- geriau netekti kelių, negu daugumos. Jei mūsų sąlygos neleidžia turėti ypatingai meniško teatro, tai turėkime ne ypatingai menišką, bet turėkime vis tiek. Kokį įstengiamės. Situacija reikalauja ne kilnių žodžių, bet kilnių darbų. Labai poetiška kalbėti nuo kalno vėjams ir audroms, bet ar ne išmintingiau kalbėti pakalnėje žmonėms?

Prisiminkime prieš nepriklausomybinius laikus ir tuoj po nepriklausomybės atgavimo. Ano meto mūsų inteligentija puikiai žinojo, kas yra menas. Visi studijavauz sienyje: Maskvoje, Paryžiuje, Berne, ir kituose Europos kultūros centruose. Buvo ir tada įvairios meno srovės, modernizmas, pasipriešinimas tam ir kitam. Tačiau mūsų muzikai ieškojo kūrybinės prasmės savo tautoje. Jie komponavo liaudies dainas ir chorai jas dainavo; mokytojai įvedė tautinius šokius, kad pakeistų mozarukus, kad rilius, krakaviokus; statė spektaklius salėse ir klobimuose su vos mokančiais skaityti. Tikslas buvo patriotizmas, pasipriešinimas savimi kėlimas, pagarbos savai kultūrai stiprinimas. To meto mūsų veikėjai suprato, kad vienos mokyklos nebus gana, kad jos kursas per trumpas ir rėmai per siauri. Tautinė sąmonė yra kažkas daugiau ne matematikos formulė ar kalbostaisyklė. Tautinės sąmonės neišmoksi -- į ją reikia įaugti kaip medžiui į žemę. Ir dabar mes matome, kad ano meto inteligentija nepadarė klaidos -- teatras suvaidino lemiamą vaidmenį mūsų krašto atgimime: tiek tautine, tiek kultūrine prasme. Jų situacija, betgi, buvo geresnė nei mūsų dabar. Tenai gyvenant nereikėjo įrodinėti, kad esame lietuviai, o čia reikia. Tenai nereikėjo drebėti dėl akcento ar kalbos, čia reikia. Tenai nereikėjo baimintis dėl ištautėjimo, čia reikia. Kaip matome, vienas teatro uždavinys gyvenantiems savo žemėje ir visai kitas čia, tremtyje. Mūsiškiai, todėl, prisižūrėję amerikiečių, prancūzų, vokiečių pastatymų, to paties reikalau-

ja ir iš savųjų, visai už miršdami, kad esam ne namie -- ką žmogus išsientia laimėti po savo stogu, niekada nelaimės po svetimu.

Visi siekiame meno, visi ilgamės gėrio ir grožio -- ak, ką apie tai ir kalbėti! Žinom, kad gėris ir grožis yra būtina sąlyga egzistuoti teatrui -- kitaip jis nebus vertas didelių pastangų ir nepatrauks jaunimo, kuris iš prigimties yra pažangus ir kūrybiškas. Bet gėris ir grožis neįgyjamas per metus ar kelis -- reikia laiko ir kantrybės, o svarbiausia -- didelio darbo. Galinga upė dažnai prasišedda iš labai mažo šaltinio. Vaizdžiai kalbant, gal mūsų teatro vadovams todėl ir nesisekė, kad jie iš karto norėjo nugalėti per aukštą kilvį! Jei dirbsime vieningai, kukliai ir kantriai, tautinio teatro darbas gali išsivystyti į pasigėrėtiną meno formą.

Todėl aš pasisakau už teatrą, kuris nustebintų amerikiečius, bet už teatrą, kuris nustebintų mus pačius! Teatras tada bus geras, kada jis bus geras mums! Mano nuomone, teatro reikia ne šventėms ir iškilimams papuošti, bet gyvosios lietuviybės ugnėlei, kad ji visai neužgesėtų.

4. Dėmesys jaunimui. Kad nesustotų karuselė suktis, veikėjams reikalingi pakaitalai, senimui jaunimas. Kitos organizacijos turi jaunimo apšvietimą, teatras gi stokoja. Kodėl? Jaunimas yra ten, kur yra veikla, judėjimas šioje tokia naujiena. Argi mūsų teatras iš tiesų yra išbėjęs iš issekę, kad nebetrūkta jaunimo?

Neveriskime jaunimo sėdėti ir klausyti mūsų pamokslų. Vienas dalykas girdėti dainuojant, kitas -- pačiam dainuoti. Vienas dalykas matyti šokant, kitas -- pačiam šokti. Vienas dalykas paploti, kitas -- pačiam scenoje būti. Jaunimas mėgsta centrą, dėmesį, šviesą į jį atgręžtą. Sudarykime jam tokias sąlygas, kuriose jis jaučiasi gerai.

Didmiesčių jaunimas, tiesa, turi progos pamatyti daug lietuviško judėjimo, nes didmiesčiuose spiečiasi didieji mūsų kultūriniai įvykiai. Bet kas lietuvišką jaunimą palaiko mažose miesteliuose? Ar į ten vykstanta su koncertais, tautiniais šokiais, dainų ansambliais, spektakliais? Negirdėjau. Neapsimoka. Ten mūsų jaunimas mato tik lietuvišką laikraštį ant savo tėvų stalo, geriausiu atveju. O mes čia verkslename, kad jaunimas nustausta, šalinasi, bėga iš tėvų globos. Kada paralyžuojamos rankos ir kojos, mažai ką gali ir galva. O iš tikrųjų mes esame viso to kaltininkai, nes laiku nepasirūpinom savo namais, nors gerai žinome, kad jaunime glūdi tautinių svajonių išsipildymo realybė.

Atkreipti jaunimo dė-

mesį nėra lengva, tačiau verta. Štai, amerikiečių teatrui, o ypač kinai, iš jaunimo padaro, ką nori: formuoja į jų galvas idėjas ir vėliau formuoja, jei rytdieną atneša kitas, deformuoja ir performuoja, minko jį kaip molį. Jauna medžiaga leidžiasi lankstoma, jei žinai kaip. Teatras gal yra vienintelė veiklos sritis, kur mūsų jaunimas gali sėkmingai lenktyniauti su amerikiečiais. Teatre išradimui ir kūrybiškumui nėra ribų. Naujoms idėjoms paten- to niekas neturi. Mūsų jaunimo galvos neminkštesnės už kitų. Todėl savo medaliopuse yra prasmingesnės kiekvienam, norinčiam kuo nors pasireikšti.

Kur yra raktas į jaunimo žmogaus sąmonę? Kas jo interesą žadina? Atsakymas paprastas -- darbas. Darbas atrakina visus užraktus, visas kombinacijas, atskleidžia visas nepermatomas uždangas. Darbe yra ir teatropasisekimo paslaptis.

Ištautėjimui sulaukyti teatras yra patraukli ir intriguojanti priemonė. Pirmiausia, teatras angažuoja visą jaunimą -- be pažiūrų skirtumo.

Antra, jis apima visas kultūros šakas: kalbą, muziką, šokius, dainas etc. Toliau -- scenos rūpesčiai, veiklų skaitymas ir svarstymas, parinkimas ir aptarimas, kūrinio realizavimas viešų pristatymų -- yra didelis auklėjimo ir dvasinio tobulėjimo egzaminas, kurį išlaiko tik ryžtingas ir energingas žmogus. Tas ir sudaro gyvąją lietuviybę, tas ir formuoja tautinę sąmonę, tas ir ugdo mūsų tautinę kultūrą.

Gyvenimas scena. Atsitiko taip, kad mūsų teatras sumenko, sunegalavo -- į jį dėtos I-me Kultūros Kongrese viltys nepasiteisino -- nenulaukėme uždangos! Priešingai pakelkime aukščiaul! Apšvieskime sceną naujais prožektoriais ir drąsiu žingsniu įkime pro kitas duris -- iš naujo ir kitaip. Tiesa, niekas ir dabar negarantuoja pasisekimo, bet sveikas protas sako, kad yra geriau pradėti tą patį darbą iš naujo, negu bijoti klaidos pasikartojimo. Teatre ne retai atsitinka, kad antras spektaklis geriau pasiseka už pirmą.

Suglaudamas referato mintis prašau priimti šiuos 4 veiklos punktus:

PIRMA

Išsteigti Chicagoje Dramos studiją, kurioje nustatytas kursas būtų einamas du metus. Dramos studijos tikslas -- paruošti teatrui režisierius, aktorius ir pagalbinių personalą. Panašių Dramos studijų steigimas pageidautinas ir kituose teatro veiklos centruose.

ANTRA

Nedelsiant nė vienos dienos, pradėti organizuoti Chicagoje, kaip meninėmis pajėgomis stiprinamos vietovėje, pastovų ir nuolatinį teatrą, vardu: Lietuvių

Tautinis Teatras. Jį sudarytų vaikų teatras, jaunimo teatras ir dramos arba reprezentacinis teatras. Ta idėja gyva seniai, bet vis nedrįstama ryžtis. Jį turėti ne tik kultūrinis pasididžiavimas, bet ir tautinės savivarbos reikalas. Švenčiame 50 metų Nepriklausomybės sukaktį. Pagerbdami tuos, kurie kojo ir mirė už mūsų laisvę ir kultūrą -- ryžkimės šiandien šį neeilinį sumanymą realizuoti. Pirmuoju Tautinio Teatro uždaviniu eitų teatro festivalio surengimas ateinančių metų rudenį. Šiuos ypatingus metus mes pradedam kultūros kongresu, juos užbaigti labai tikėtų teatro festivaliu šioje pat vietoje. Festivaliui parengti vietų metų laiko pilnai užtenka.

TREČIA

Žinomas teatro kritikas Eric Bentley, nagrinėdamas Nobelio premijos laureato Eugene O'Neil kūrybą, pastebėjo kad O'Neil turėjęs parašyti virš 30 veikalų, kad 3 išeitų geri. Gal ir nėra visai taip, tačiau šiame teigime slepiasi didelė tiesa, būtent, darbo vertės pripažinimas. Darbas išugdo režisierius, ir aktorius, ir patį teatrą. Turime virš 100 vietovių, kuriose daugiau -- mažiau reiškiasi tautinė ir kultūrinė veikla. Turime virš 50 vietovių kur veikia lietuvinės mokyklos. Šiūliau šiose vietose steigti tautinio teatro padalinius, tuo būdu išplečiant teatro veiklą ir periferijas.

Didžiausias ištautėjimas, jaunimo nubyrėjimas vyksta kaip tik provincijoje, kur tautinė veikla yra labiausiai nuskrūstusi. Gastrolės šios spragos neužstoja, nes taik tik retas, proginis atsitikimas. Todėl, kur lietuviško jaunimo yra bent vienas šimtas, turi būti steigiami Tautinio Teatro skyriai ar kitais vardais pavadinti sceninės savi-veiklos rateliai.

KETVIRTA

Praeitės veikla ir patirtis aiškiai parodė, kad Tautinio Teatro suorganizuoti, finansuoti ir išlaikyti privati iniciatyva yra nepajėgi. Ateityje teatre pareikalaus dar didesnio veiklos tempimo, organizuotumo ir išlaidų. To viso keli ar keiliosios asmenų, kad ir kilniausių norų vedami, neišstengs duoti. Ypač, kad kalba eina ne apie vieną miestą, bet visus. Todėl, kad nekartoti praeities klaidų ir neieškoti brangaus laiko, aš siūlau kreiptis į Lietuvos Bendruomenės Centro valdybą atitinkamos rezoliucijos forma ir prašyti ją imtis vadovavimo iniciatyvos visai lietuviškojo teatro veiklai.

Aš pasisakau už LB vadovavimą. Šiandien nėra kitos taip stiprios ir finansiškai pajėgios organizacijos, kaip LB. Labai prašau šią idėją palaikyti.

Noriu patikslinti, kad joks šio simpoziumo nutarimas nesaisto ir ne-

KADA VILNIAUS AKADEMIJA RAŠYS APIE PRAVIEŅIŠKIŲ IR KITAS ŽUDYNES?

Mokslų Akademija Vilniuje baigianti rengti spaudai II dalį dokumentų rinkinio apie masines žudynes Lietuvoje 1941--1944 metais. Vals tiečių Laikraštyje atpa-sakota keletas tų dokumentų (?) liudijamų įvykių. Būdinga, kad tarp parinktų ištraukų -- turinčių sukelti skaitytojų pasibaisėjimą to meto įvykiais -- yra tokia ištrauka iš Alytaus apskrities policijos vado instrukcijos apie kvotų vedimą tikslu išaiškinti komunistus:

"Pravedus kvotą (joje turi būti aiškiai matyti jo kaltumas, o komunistai visi kalti, tik reikia sąžiningai ir kuopščiai apklausti gyventojus), ji pristatyti vietinei vokiečių karo vadovybei ir jos sprendimą tučtuojau vykdyti".

Prie tos ištraukos dedamas paaiškinimas: "Įtariamasis, atseit iškar-to smerkiamas myriop. O visa kita -- formalumas".

Bet dabar, kai Lietuvoje ir vėl jau net ir viešai drįsta ieškoti "teisybės apie tiesą" ir nebeprima be kritikos kiekvieno pakišto "dokumento", dažnas pastebės, kad net karo veiksmams vykstant ir vokiečiams spaudžiant lietuvių policijos pareigūnai buvo įsakyti sąžiningai ir kruopščiai rinkti įrodymus, kad kaltumas būtų aiškiai matomas, -- tik tada kaltą at-

duoti valdžią turintiesiems. Atseit, lengviau buvo kaltės įrodymų pakankamai nerasti ir neatsiduoti. Deja, taip nėra Lietuvoje dabar, -- dvi dešimt trečiais metais po karo. Net ir reformuotam "socialistiniame teisingumui" nebūtinai reikia, kad įtariamojo kaltumas būtų visiškai aiškus, ir visi laikraščiai kiekvieną teisman atvestą iš anksto, nė saviskio "teismo" sprendimo nelaukdami, skelbia, kad tai nusikaltėlis.

Ten pat skelbiami ir kiti nukentėjusių pasipasakojimai, kurie jie, sako "niekad nepamirš, niekad neatleis". O tos baisiosios skriaudos -- vienas sako "areštinėje sėdėjau sėdėjau septynias dienas", kitas pasakoja, kad "Valstietis Piotras Kolesnikovas buvo persekiojamas ir ujamas už tai, kad tarybų valdžios metais buvo suorganizavęs kooperatyvą"... Dar vienas skundžiasi, kad už tokį kooperatyvą net ir rykščių gaves...

Čia ir kils klausimas: o kaip gi buvo tais "tarybų valdžios metais"? Kada Mokslų Akademija išleis dokumentų rinkinius masinius areštus, deportacijas, Rainių, Pravieniškų, Černavės ir nesuskaitomų baudžiamųjų stovyklų tolimojoje šiaurėje bei rytuose masines šimtų tūkstančių Lietuvos gyventojų žudynes? Toks klausimas, jei ir buvo atidėtas neribotam laikui, dabar atgyja, ir gaivina jį kaip tik Mokslų Akademija savo "dokumentų rinkiniais".

(ELTA)

PUIKIAUSIA DOVANA VISOMS PROGOMS

Puikios, autentiškos ilgo grojimo lietuviškos plokštelės, gražiai įpakuotos, mono ar stereo -- klauskite **REQUEST RECORDS**. Nesitenkinkit pakaitalais! Eikite į artimiausią krautuvę ar prašykite nemokamo katalogo rašant: **Request Records, Inc.** 66 Mechanic St. New Rochelle, N.Y. 10811

HELP WANTED MALE

PLASTIC EXTRUSION

"Progressive sheet and profile extrusion company with extensive benefit program and high wage scale has openings on second and third shifts for both trained and untrained workers with good mechanical aptitudes. Steady employment -- never a lay-off nor a short work week. • Overtime normally available • Will help with relocation expenses • Call collect Area Code 617/485-3800

STAN KAMINSKI KORO CORPORATION 560 MAIN STREET Hudson, Massachusetts

(133-136)

Skaityk ir platink DIRVĄ

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• SLA 14 kuopos narių susirinkime, įvykusiame gruodžio 3 d., pasisakyta SLA Pildomosios Tarybos pareigūnų-kandidatų klausimu. Pravedus rinkimus, dauguma balsų atiteko dabartinei SLA Pildomosios Tarybos narių sudėčiai: Povilas Dargis — prezidentas, S. Gegužis — viceprezidentas, B. Pivoronienė — sekretorė, E. Mikužiūtė — izdininkė, P. Mileriūtė ir žiogas (kandidatas, — išdo globėjo vietai, S. Biežis — daktaras kvotėjas.

Susirinkime išrinkta ir SLA 14 kuopos valdyba 1968 metams tokios sudėties: Vytautas Braziulis — pirmininku, Stasys Lazdinis — vicepirmininku, M. Trainiauskaitė — sekretorė, Povilas Šukys — izdo sekretorium, izdo globėjai — A. Johansonas, M. Jones ir J. Polterienė. Doktorais kvotėjais — J. Abraitis, D. Degesys, A. Martus.

Lietuvos valstybės atkūrimo 50 metų minėjimą sutarta ruošti 1968 m. vasario pirmą sekmadienį.

Susirinkimą baigus, ten pat įvyko kuklios vaišės. Susirinkusiems malonią staigmeną padarė ilgametė SLA 14 kuopos izdo sekre-

torė M. Misčikienė, atvykusi iš Floridos. Ji apmokėjo ir vaišių išlaidas. (avb)

• Išnuomojami šeimoms be vaikų du butai po 5 kambarius, naujai atremontuoti, po 60 dol. mėnesiui, Šv. Jurgio parapijos rajone. Teirautis telef.: 431-2497.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Prieš atnaujinami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

Puikiausias ir naujausias Kalėdines plokšteles turi REQUEST RECORDS

Aplankykite artimiausią plokštelių krautuvę. Nesutikite priimti pakaitalų.

Nemokamai katalogą gausit rašydami:

Request Records, Inc.
66 Mechanic St.
New Rochelle, N.Y. 10801

TOOL & DIEMAKER OR DIE REPAIRMAN

Man with experience on both single stage progressive dies and fixtures. Steady year around work, good hourly rate, liberal fringes, 2d shift.

THE STANDARD PRODUCTS CO.

2130 W 110, Cleveland, O.
An Equal Opportunity Employer
(131-133)

KALĖDINIŲ SVEIKINIMŲ ATVIRUTES

jau dabar laikas įsigyti ar užsisakyti Dirvoje.

Turime ir skautų Vidūno Fondo bei kitų leidimų LIETUVIŠKAS atvirutes.

Kainos nuo 10-25 c. Užsisakant paštu, prašome prijungti 10 c. pašto išlaidoms.

Lietuviškos atvirutės vardo ir gimimo diena.

DIRVA,
6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103

Naturally SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

CLEVELAND, O.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

CLEVELAND, Ohio

FILATELIJOS KAMPELIS

Antanas Bernotas

(18)

ČEKOSLOVAKIJA išleido 1,20 kronų p. ženklą su Bratislavos miesto vaizdu. Ženklas violetiniai mėlynos spalvos.

Bratislava (vokiškai Pressburg, vengriškai Pozsony) guli prie Dunojaus upės pietinėje Čekoslovakijoje. Miestas, žinomas kaip Pressburg, minimas jau IX-tame amžiuje. Nuo 1541 iki 1784 m. jis buvo Vengrijos sostinė. Čia 1805 m. Napoleonas pasirašė su Austrijos imperatorium Prancišium I Pressburgo taikos sutartį. 1918 m. miestas buvo įjungtas į naujai sudarytą Čekoslovakijos respubliką ir oficialiai pavadintas Bratislava. 1939 m., kai Hitleris užėmė ir suskaldė Čekoslovakiją, Bratislava tapo naujai sudarytos Slovakijos valstybės sostine ir ja išbuvo iki 1945 m., kol miestą užėmė rusai ir vėl prijungė prie atkurtos Čekoslovakijos. Dunojuje yra geras upių uostas ir čia veikia Tarptautinė Dunojaus Komisija, įsteigta po I Pas. karo Versalio taikos sutartimi laivininkystei toje upėje tvarkyti. Mieste yra išlikę iš XIII amž. pilis, pranciškonų bažnyčia, miesto rotušė, gotikos katedra ir kiti statiniai. Gerokai išplėsta pramonė. Gyvena apie 140,000 gyv.

JAV išleido šiuos naujus pašto ženklus:

1. Lapkričio 2 d. -- 5 c. su Thomas Eakins paveikslu "Broliai Biglins" lenktyniauja. Pašto ženklas spausdintas šešiomis spalvomis ofsetu (pirmą kartą Amerikos pašto istorijoje).

Thomas Eakins (1844-1916), amerikiečių tapytojas ir skulptorius, gimė Philadelphijoje. Meną studijavo Philadelphijoje ir Paryžiuje pas dailininką Jean Leon Gerome ir skulptorių Augustin Alexandre Dumont. Laiskomis žymiu realistinės mokyklos 20-to amžiaus pradžios amerikiečių menininku. Daugiausia tapė portretus ir vaizdus. Jo kūrinių randama Philadelphijos ir New Yorko meno muziejuose, o statulų -- Trentono ir Brooklyno miestuose.

2. Lapkričio 6 d. -- 5 centų kalėdinį pašto ženklą. Piešinys tas pats, kaip ir pernai metais, tik didesnio formato -- Hans Memlingo Madona su Kūdikiu. Ženklas puikių spalvų.

3. Lapkričio 17 d. -- 5 c. paprastos serijos su George Washingtono atvaizdu, naujai įgraviruotas, šviesesnis.

4. Gruodžio 4 d. -- 8 centų tarptautinis atvirlaiškis, paprastas ir dvigubas, ikišiolinio piešinio.

ISPANIJA išleido naują 8 p. ženklą "Amerikos atradėjų ir užkariautojų" seriją, šį kartą parodant 4 žymius ispanus, turėjusius aukštas tarnybas ispanams valdant Kalifornijos pakrantes ir tolyn į šiaurę iki Aliaskos pakraščius, senovinių jų pakrančių žemėlapi, se-

novinį Nutkos užėmimo vaizdą ir toki pat vaizdą su Šv. Elijo kalnu Aliaskoje. Šį 6 pezetų p. ženklą čia dedame.

Yra žinoma, kad ispanai, užėmę Meksiką, plėtėsi tolyn į šiaurę Kalifornijos pusiasalio pakrantėmis ir apie 1579 m. jų jūrininkai buvo pasiekę Aliaskos pakrantes, Nutką ir apylinkes, kur stovi Šv. Elijo kalnas. Anų laikų navigatorių daryti žemėlapiai ir parodyti šiuose pašto ženkuose. Šv. Elijo kalnas (Mt. Saint Elias), 18,024 pėdų aukščio, yra ketvirtas didum šiaurės Amerikoje ir randasi Aliaskos pakrantėje, siaurumoje, kuri skiria Atlanto vandenyno Aliaskos įlanką nuo Kanados Yukono teritorijos.

VATIKANAS išleido trijų p. ženklų seriją Popiežiaus Pauliaus VI Fatimoje lankymosi progai paminėti. 30 lirų ženkle (čia jį dedame) parodyta trijų vaikų mačiusių Dievo Motinos pasirodymą, statula. 50 lirų ženkle -- Fatimos bazilika. 200 lirų ženkle -- Popiežius Paulius VI meldžiasis prie Marijos statulos Fatimoje.

Fatima yra maža vietovė vakarų Portugalijoje netoli Leirijos miesto. Čia 1917 m. nuogėgužės iki spalio mėnesių kas 13 dienų trims vaikams rodėsi Šv. Panelė Marija ir liepė jiems melstis. Kalbant rožančių, kad baigtųsi I Pas. karas ir kad būtų išvengta kito. Vaikai buvo iš Conca de Iria vietovės -- Lucija dos Santos (tada 10 metų), dabar karmelitų vienuolė, Pranciškus Marto (9 metų) ir jo sesutė Jacinta Marto (7 metų), pastarieji abu jau mirę ir pradėtos jų beatifikacijos bylos. Pasirodymo vietoje buvo pastatyta didinga bazilika, 1931 m. Portugalija paaukota Nekalčiausiajai Marijos širdžiai, 1942 m. pop. Pijus XII Marijai paaukojo visą pasaulį, o Lietuvos vyksupai -- 1951 m. Lietuvą.

PARENGIMAI CLEVELANDE

GRUODŽIO 17 D. Vysk. M. Valančiaus Lit. Mokyklos Egltutė Lietuvų Salėje.

GRUODŽIO 25 D. ASS kalėdinis šokių vakaras studentams Čiurlionio ansamblio namuose.

GRUODŽIO 31 D. Naujųjų Metų sutikimas Smith restorane, Rengia LB I ir II apyl.

GRUODŽIO 31 D. Naujųjų Metų sutikimą Šv. Jurgio parapijos salėje ruošia L. F. Bičiuliai.

1968

SAUSIO 7 D. Šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos Kalėdų egltutė.

SAUSIO 21 D. Vysk. M. Valančiaus Lit. Mokyklos ruošia mi pietus Šv. Jurgio parapijos salėje.

SAUSIO 27, ir 28 D. Vaidilos teatro pastatymas A. Rūko "Keturis Keliaininkai".

GAILA, ATLEISKITE, ATSIPRAŠAU

Nežiūrint kur ir kokiose socialinėse aplinkybėse žmogus gyvena, tie žodžiai -- gaila, atleiskite, atsiprašau -- yra visur labai reikalingi. Kuo juos dažniau žmogus vartoja, tuo malonesnis tarpusavio žmonių bendravimas ir tampresnis darnumas ar tai būtų pavienių žmonių santykių ar kolektyve. Jų dažnas vartojimas parodo žmogaus kultūringumą, sielos švelnumą, socialumą arba, lietuviškai tariant, parodo žmogaus charakterį, ar jis išauklėtas ar ne.

Charakteris visados labai daug reiškė ir reiškia visais laikais ir visokiuose bendruomeniniuose žmonių santykiuose. Yra charakterių tiek vaikų tiek ir suaugusių tarpe, kuriems nors ir būtiniausiame reikale labai sunku pavartoti vieną iš anų trijų mandagumo žodžių. Ištarus tai, vieniems atrodo, kad tai yra savęs nuvertinimas, o kitiems -- kad tik jų atžvilgiu taikintini tie mandagumo ir nuolankumo ir taikingumo žodžiai; dar kiti daro tai grynai iš užsispyrimo.

Kalbanta apie savo tautiečius, tas ožiškumas išplaukia, sakytume, ne vien iš prigimto, neišauklėto ar sugadinto, ar aplinkybių apgadinto charakterio, bet ir iš grynai psichologinio atžvilgio tariant vieną kurią iš anų trijų žodžių skambesio, na ir žinoma -- iš neišipratinimo juos vartoti.

Mes esame įpratę verstti vaikus, tam tikrais atvejais ir suaugusius už ką nors ko nors atsiprašyti ar tiesiog pasakyti -- atsiprašau. Tai labai nelengvas uždavinys ir mažiems ir dideliems. Tas kerėbliškas žodis labai sunku ištarti mažiems. Beto, jį ištarus ir vieniems ir kitiems sukelia labai neaiškių vaizdų galvoje, atrodą kad tuo daroma kažkoks labai didelis, neaiškus, rimtas dalykas, kelias įvairių minčių, kokios bus iš to pasekmės. Dėl to sąmonėje automatiškai kyla pasipriešinimas. Be to, ir pats tas žodis "atsiprašau" yra per daug slaviškas, kilęs

iš rusų prošu, lenk. prosze... Vietoj tų pastarųjų nepriklausomos Lietuvos pradžioje buvo pradėtas vartoti žodis mel-džiu, bet vėliau liko pamirštas, juo labiau kad su juo negalima sudaryti sąvokos "atsimeldžiu" vietoj "atsiprašau" iš lenk. pszepros-zem.

Šį paskutinį žodį daugeliu atžvilgių gali pavaduoti daug malonesnis ir grynai lietuviškas, suaugusių dažnai vartojamas žodis atleisk, atleiskite. Ir vaikams jis yra daug tinkamesnis ne toks baisus ir lengviau ištariamas. Jis yra tinkamas vartoti visiems, visur, visais atžvilgiais. Jis gražiai, sklandžiai skamba ir juo pasakoma labai daug ir turiningai. Tai tikras perlas. Jo pakaitalas gali būti dovanok, dovano-kite. Galėtume pagaliau įprasti sakyti: atleisk, meldžiu atleisti, atleiskite... dovanok, dovano-kite... ir t.t.

Bet dar didesnis ir gražesnis perlas kalbamame reikale yra žodis gaila. Kaip gražu ko nors ar dėl ko nors gailėti ar gailėtis. Jis daugeliu atvejų pavaduoja anuos pirmuosius žodžius. Juo išreiškiama ir vadinamasis atsiprašymas, atleidimo ar dovanojimo meldimas, -- pareiškiamas užuojauta nukentėjusiam. Jis toks švelnus, skambus, lengvas ištarti, parodąs sakytojo gailęstį ir nuolankumą. Atrodo tą žodį galėtum tar-ti visur, bet kada, dažnai. Jis yra maždaug lygus angliškam sorry. Mes žinome, kaip dažnai jį vartoja angliškai kalbantieji. Kiekviena žingsnyje, kiekvienu atveju. Jo čia niekas nesišykšti ištarti. Didžiausiame ar mažiausiame reikale, dalyke ar atsitikime, žiūrėk, jau išgirsis... sorry, I'm sorry. Ir viskas atleista.

Mums lietuviams reikėtų panašiai išsąmoninti ir išipratinti kuo dažniausiai vartoti savąjį sorry: gaila, man gaila, apgailestauju. Kur su tais jau nebegalima apsieiti, tuomet -- atleisk, atleiskite, malonėkite atleisti, dovanoči... kas angliškajam atitiktų excuse me, excuse me please arba I beg your pardon, pardon me please.

Mes savo kalboje turime didelius turtus, tik reikia juos skatinti naudoti. Tuo pačiu nusikratysime nereikalingomis slaviškumo liekanomis.

A. Koncė

Vladas ir Lidija Mingėlai Detrote, artimųjų bičiulių ratelyje lapkričio 23 d. atšventė 30 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Nuotraukoje iš kairės: V. Tamošiūnas, dr. B. Girmienė, Vladas ir Lidija Mingėlai, K. Sragausko nuotrauka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

TESKAMBA LIETUVOS VARDAS PASAULYJE!

Esame didžiųjų Lietuvos Laisvės Kovų Metų išvakarėse. Visi laisvojo pasaulio lietuviai rengiasi iškilmingai paminėti sukaustuvinus metus. Į minėjimų grandinę jungiasi ir lietuviai sportininkai.

Šiaurės Amerikos Lietuvos Sporto Sąjunga, norėdama iškelti Lietuvos vardą pasaulyje, rengia krepšinio išvyką aplink pasaulį. Numatoma aplankyti Naująją Zelandiją, Australiją, Aziją (įskaitant Pietų Korėją ir Pietų Vietnamą) bei Europos valstybes.

Buvusios krepšinio išvykos Pietų Amerikon ir Australijon akivaizdžiai įrodė, kad tokios progos yra geriausias būdas Lietuvos vardo iškėlimui, Lietuvybės puoselėjimui ir entuziazmo palaikymui Sporto Sąjungoje.

Mieli broliai ir sesės, mes kviečiame Jus į talką. Jūsų pritarimas ir parama yra laidas užsimojimo įgyvendinimui. Širdingai prašome atkreipti deramą dėmesį ir paremti krepšinio išvyką aplink pasaulį.

Lietuvos Laisvės Kovų Metais parodykime pasauliui išeivijos lietuvių solidarumą, gyvastumą ir kūrybingumą.

Organizacinis komitetas:
Pirmininkas A. Kėželis, V. Adamkavičius, V. Grybauskas, K. Kasakaitis, P. Petrutis, Tėv. G. Sabataitis, S. J., J. Šoliūnas, D. Tallat-Kelpšaitė, B. Žemaitis, P. Žumbakis.

BRANGUS SENELI,

...Tavo siųstą HOHNER 120 bosų akordeoną jau senokai gavau. Negaliu jo atsidžiaugti ir nerandu žodžių Tau padėkoti už tokią puikią dovaną. Aš jau ir groti gerokai pramokau. O, kad Tu, Seneli galėtum išgirsti...

Tave mylinti Stella.
Vilnius...

Tokį laiškėlį parašė anūkė Seneliui, gavusi akordeoną, siųstą per TAZAB, Londone.

Visų rūšių muzikos instrumentus geriausiai užsakyti per TAZAB firmą, dirbančią šioje srityje beveik 20 metų.

Iliustruoti ir spalvoti katalogai visų rūšių prekės, pasiūnčiami tą pačią dieną. Rašyti: TAZAB, 22 Roland Gardens, London, S. W. 7. England arba atstovybėn: Tazab, 100 East 10 Street, New York 3, U.S.A.

• Kazimieras Pocius, ALT S-gos Centro Valdybos narys, apmokėdamas Dirvos prenumeratą, kartu prijungė ir 29 dol. auką. Nuolat Dirvos reikalais besisilaujančiam K. Pociui reiškiamo padėką.

• Lietuvos Pasiuntinybėje Washington, J. Kajecko kvietimu gruodžio 5 įvyko Baltijos dipl. atstovų pasitarimas. Buvo pasiinformuota ir pasitarta aktualiais klausimais.

• Dr. Martynas Kavolis, buvęs Nepriklausomos Lietuvos Vyriausiojo Tribunolo prokuroro padėjėjas, savo 70 metų sukaktuves atšventė kukliai savo šeimoje. Jis yra Neo-Lithuania korporacijos filisteris.

Išėjęs pensijon kaip Amerikos senior college profesorius, dabar gyvena East Dubuque, Illinois, kur jo žmona yra Galena vidurinės mokyklos anglų kalbos mokytoja.

Kavolių gyvenamoji vieta yra ant gražių Mississippi upės krantų, ant glėčio kalno, užmiestyje su gražiu vaizdu, kuris vaizdžiai primena mūsų tėvynės gražiausias padanges su Nemunu, laukais, miškais ir gyvuliais.

Jų antraštas: Rt. 1, Highland Place, East Dubuque, Illinois 61025. Tel. (815) 742-6310.

CHICAGO

• Pedagoginio Lituanistikos Instituto parankinei bibliotekai praplėsti chigiečiai Aldona ir Kazys Griškai atsiuntė 10 dol., Stefanija ir Donatas Šukečiai — 50 dol., LB Brighton Parko apylinkės valdyba per savo išdininą Vytenį Šilą — 50 dol. Minėtų aukotojų realus dėmesys Institui rodo jų nuosirdų prisirišimą prie lietuviškojo švietimo, be kurio priaugančiosios kartos nepriartinsime nei prie lietuviybės, nei prie Lietuvos žemės.

• Balso Chicagos apskrities valdyba praneša, kad inž. archit. J. Stankus ir krautuvės "Parama" savininkai — J. Janušaitis ir J. Mažeika, įvertindami Balso vajuus metu aukų rinkėjų darbą, jų pagerbimui ir atžymėjimui gruodžio 9 d. "Gintaro" salėje surengė bendrą vakarienę.

• LSST IV posėdis įvyks gruodžio 17 d., 2 val. p. p. Jaunimo Centre, Bus svarstoma: CV darbų planas, pereinamosios dovanos už gerą šaudymą įsigijimas ir taisyklių aptarimas, sporto, jaunimo ir jūros šaulių vadovų pranešimai bei kiti organizaciniai reikalai. Kviečiami dalyvauti CV ir sąjungos garbės nariai.

• Balso rudens vajuus eina prie galo. Jį norima užbaigti prieš Kalėdas, todėl valdyba prašo skyrių vadovybių, seniūnų, aukų rinkėjų ir kitų įgaliotinių, kad atsiskaitytų su apskr. ir vajuus išdinininku iki gruodžio 17 d., adresu: K. Čepaitis, 6722 So. Campbell Avenue, tel. PR 8-5154. Tien pat galima pasiųsti ir savo auką, jei iki to laiko neatvyks aukų rinkėjas.

• Dr. Rimvydas Sidrys, Balso direktorius, kasmet šalpai skiria didžiausią dėmesį, jai skirdamas jau kelintus metus vis po lygią sumą \$500.00. Jisai su šeima gyvena Streator, Ill. Auka

Organizuojama talka Danos pastatymui

Pasklidus kalboms, kad komp. Jul. Gaidelio operai Danai statyti atsirado sunkumų, Bostone ir jo apylinkėse pasiskardeno žmonės, kurie veikalo statytojams ryžosi stoti į talką. Visų pirma bičiuliško rūpesčio parodė smuikininkas Iz. Vasyliūnas ir jo šeima. Lawrence, Mass., gyvenanti p. Ieva Brox, veikli talkos dvasios moteris, taip pat ryžosi ateiti pagalbon. Jinai jau atmušdino Danos partitūros porą kopijų. Tai yra didelė dovana komp. Gaideliui, nes, partitūros originalui kur nusimetus, dabar turimi dar du jos egzemplioriai.

Šiuo metu p. I. Brox pradėjo sudaryti fondą Danos orkestro partijoms perrašyti. Bostono konservatorijoj ji surado keletą studentų, kurie iki 1968 m. pavasario žada pasiimti darbą baigti. Orkestro partijų perrašymas yra sudėtingas darbas, ypačiai reikalaujamas nemažai laiko, taigi atlyginimo suma perrašinėtojams susidaro gana stambi. Fondo organizatorė p. Brox tikisi, kad jos pastangas parems lietuviai ir amerikiečiai. Danos autorius komp. Jul. Gaidelis ir libretistas St. Santvaras p. Ievai Brox iš anksto dėkoja už sunkaus darbo ėmimąsi. Reikia tikėtis, kad geros valios moters pastangos tikrai parems Bostono ir jo apylinkių lietuviai.

jau gauta. Jam priklauso ypatinga padėka.

• Evanstone ir apylinkėse šiemet nebuvo gauta Balso aukų rinkėjo, todėl Balso Chicagos apskrities vadovybė nuolankiai prašo ten gyvenančius lietuvius, savo skirtą auką šalpos reikalui 1967 m. betarpiu pasiųsti apskr. ir vajuus išd. K. Čepaičiui, gyv. 6722 So. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629.

• LB Chicagos Apygardos valdybos posėdis įvyks gruodžio 17 d., 2 val. p. p. pirm. St. Ingaunio bute, gyv. 1913 So. 49 Court, Cicero, Ill. Tą pačią dieną, 4 val. ten pat, įvyks bendras informacinis susirinkimas, kuriame kviečiami dalyvauti lituanistinio vajuus lėšų tekimo komiteto, spaudos, švietimo komisijos, kapų tvarkymo, radijo ir kitų atstovai. Tuo laiku bus skirstomos lėšos ir lituanistinėms mokykloms.

TORONTO

LB TORONTO APYLINKĖS TARYBOS PASITARIMAS

LB Toronto apylinkės tarybos ir organizacijų atstovų pasitarimas įvykęs šv. Jono Kr. parapijos salėje gruodžio 3 d. aptarė artėjančios Lietuvos Nepriklausomybės 50 metų sukakties minėjimo reikalus.

Pasitarimą trumpu žaneginiu žodžiu pradėjo apylinkės valdybos pirmininkas G. Balčiūnas pakviestas į prezidentumą pirmininku P. Bastį ir sekretorium p. Kuolienę. Po Tėvo Placido invokacijos ėjo valdybos pir-

Lietuvos kariuomenės šventės minėjime Toronte su vėliavomis dalyvavo latvių bei estų karo veteranai, drauge su mūsų kūrėjais - savanoriais, šauliais ir skautais. Nuotraukoje prie mikrofono Lietuvos gen. konsulas Kanadoje dr. J. Žmuidzinas. Minėjimą surengė Toronto šauliai ir LB apylinkė, S. Dabkaus nuotrauka

ŠV. KAZIMIERO KAPINIŲ PROBLEMOS KRYŽMINEJE UGNY

Lapkričio mėn. 24 d. penkių asmenų delegacija, susidedanti iš LB Komiteto Pasauliečių Teisėms Apsaugoti Šv. Kazimiero kapinėse pirmininko A. Regio, nario Vytenio Šilo, Šv. Kazimiero kapinių sklypų savininkų draugijos pirmininkės L. Giedraitienės, draugijos teisinio patarėjo adv. P.C. Kalirdelegacijos sekretorės I. Regienės lankėsi pas Chicagos R. Katalikų vyskupijai priklausančių visų kapinių tvarkytoją Msgr. McElligott.

Pasitarime dar dalyvavo Msgr. McElligott pavaduotojas Msgr. Meyers, sekretorius J. Fillback ir minėtų kapinių administratoriai - lietuviai klebonai: prel. V. Černiauskas, kun. S. Petrauskas ir kun. P. Katauskas.

Msgr. McElligott delegaciją maloniai priėmė ir jai parodė pridėramą respektą.

Posėdį pradėjo Msgr. McElligott, pakviestas delegacijos pirmininką. Regį pasisakyti

mininko pranešimas. Iš pranešimo paaiškėjo, kad Vasario 16 minėjimas bus ruošiamas vasario 18 d. Ryerson technikos mokyklos auditorijoj, kuri yra gana erdvi, talpinanti virš 1500 žmonių. Pagrindiniu kalbėtoju lietuviškai programos daliai pakviestas prof. Klimas iš Rochesterio. Taip pat minėjime tikimasi sulaukti parlamentarų, žymių visuomenininkų, kultūrininkų ir spaudos atstovų. Mėninę programą parinkti, bei paruošti pavesta Varpo chorui. Programos išpildytojams laikas visur ribotas, kad per daug neužsistytų ir nebūtų išvarginti svečiai.

Išvakarėse pagrindinio minėjimo (šeštadienį) išryto pakeliama Lietuvos trispalvė vėliava prie miesto rotušės ir padedamas prie žuvusiems dėl laisvės paminklo vainikas.

Be to, yra numatomi suruošti priėmimai. Vieta, laikas, jų pobūdis ir kitos detalės išdirbti ir jas aptarti pavesta apylinkės valdybai.

Lietuvos Nepriklausomybės jubiliejinio sukakties minėjimo aptarime aktyviai dalyvavo Tėvas Placidas, Gvildienė, dr. A. Dailidė, dr. J. Yčas, A. Rinkūnas, St. Jokūbaitis, V. Bačėnas, Kudreikis, B. Saplys, Staniulis ir eilė kitų.

Pasitarimas buvo baigtas Tautos Himnu.

visais rūpimais klausimais. A. Regispradžioje Msgr. McElligott ir prel. V. Černiauskui įteikė delegacijos raštą su spalio 22 d. visuomenės priminta rezoliucija. Delegacijos atstovaujama žmonių vardu A. Regis paaiškino lietuvių įkurtų religinių institucijų reikšmę, plačiai palietė lietuviškas tradicijas ir kad jos esą lietuvių stiprybės šaltiniai. Palietė ir Šv. Kazimiero kapinėse šiuo metu iškiliąsias problemas ir išreiškė žmonių nepasitenkinimą laidojimo tvarka bei kapinių administracijos potvarkiais, kurie pažeidžia tikinčiųjų lietuvių nusistovėjusias ir labai branginamas tradicijas. Prasė Msgr. McElligott į tai atkreipti rimtą dėmesį, nuodugnai susipažinti su čia įteikta žmonių priimta rezoliucija ir lietuvių kapinių tvarkymo problemasišspręsti lietuviams rūpima linkme.

Vyr. kapinių tvarkymo administracijos pareigūnai - amerikiečiai dviasiskiai pranešimą išklauė su dideliu dėmesiu ir posėdyje laikėsi ramiai.

Tačiau posėdyje dalyvavę lietuviai klebonai -- prel. V. Černiauskas, kun. S. Petrauskas ir kun. P. Katauskas tuoju bandė paneigti delegacijos teigimus ir visus klausimus interpretavo gana savotiškai, siekdami nuvertinti ir pačios delegacijos svorį.

Prel. V. Černiauskas aiškino, kad laidojimo tvarka esą žmonės patenkinti ir negavęs nusiskundimų, kad paminkluose užrašai trumpinami, neleidžiant įrašyti eilėraščių. Prie naujos laidojimo tvarkos esą žmonės palengva pripras ir atsisveikinimas koplyčioje esą patogus. Prisiminė ir po laidojimo išsė kuriosios laidojimo dalyviai nusigeria ir laidojimo nebesugrįžta nustatytu laiku.

Karštokai ir dalinai nekorektiškai įkeliamus klausimus reagojo kun. S. Petrauskas, pareikšdamas visų akivaizdoje, kad jam esą gėda būti lietuviu (I am ashamed to be lithuanian). Posėdis iš rimties perėjo į nenuoseklumą ir lietuvių klebonų, pasitarime dalyvavusių, priešingi aiš-

kinimai ėmė drumsti po sėdžio rimti.

Į visus minėtų klebonų teigimus ramiai atsakė delegacijos pirmininkas A. Regis, prašydamas svarstyti tiesioginius kapines liečiančius reikalus, drauge primindamas, kad delegacija atstovauja įvairių kartų čia gyvenančius lietuvius ir bet kokie daromi LB priekaištai dėl šio reikalo iškėlimo neturi pagrindo. Žmonės, turėję su vietine kapinių administracija nesusipratimų ir negavę paskapinių tvarkytojus tinkamo ir palankaus atsakymo ir kreipėsi į Lietuvių Bendruomenę kad ji gintų jų teises.

Adv. Kal, buvęs lietuviškų religinių institucijų kūrime liudininku ir dalininku, pripažino lietuvių ryžtą ginant savo teises nuo svetimų ir jiems nepriimtinių įtakų. Tvirtino, kad daug lietuvių religinėms įstaigoms aukodavo ir joms palikdavo savo turis. Dabar giliai religingi žmonės ateina pas advokatus keisti savo testamentų, nenorėdami palikti bažnyčioms anksčiau užrašytų turtų. Adv. Kal kvietė dviasiskius atsisžvelgti į žmonių teisėtus reikalavimus, nes tradicijos yra svarbios ir šventos lietuviams.

Po visos eilės nuomonių pasikeitimo, pagaliau Msgr. McElligott kvietė eiti prie konkrečių klausimų ir garsiai perskaitė delegacijos įteiktą dešimties punktų rezoliuciją, kurią posėdžio dalyviai svarstė punktėliu.

Dėl posėdyje dalyvavusių lietuvių dviasiskų prieštaraimų, kad ir po ilgų diskusijų, nebuvo prieita prie vieningo klausimų sprendimo. Tada vyr. kapinių administracijos pareigūnai paprašė leisti nuodugnai susipažinti su įteikta rezoliucija ir vietoje klausimų patyrinti ir pažadėjo komitetą apie pasėkas painformuoti iki sausio mėn. 15 d. Delegacijos pirmininkas, dėkodamas už delegacijos priėmimą, prasė kapinių administracijos nuoširdžiai šį reikalą apsvaryti ir jį išspręsti lietuvių visuomenei rūpima prasme.

Posėdžio baigmėje kun. P. Katauskas pasisėpė iš Lietuvos Bendruomenės, kai kurių lietuviškų religinių institucijų ir ignoravo lietuviams rūpimas problemas. J. Janušaitis